

DIPLOMATERV 2017
NAGY MERCÉDESZ ERIKA

TÁJLABOR ÉS ÖKOTURISZTIKAI KÖZPONT
VERESEGYHÁZ ÖREG-TÓ PARTJA
HRSZ 2323/4, 2322

BME - ÉPK KÖZÉPÜLETTERVEZÉSI TANSZÉK
KONZULENS RADVÁNYI GYÖRGY DLA

TERMÉSZET

Megfoghatatlan múltó pillanat, akár a harmatcsepp csilánása az első napsugárban.

A megfesthetetlen kép, amely olyan gyorsan válik a múlt részévé mintha nem is lett volna. A pillanat, amikor mégis megállni látszik az idő és az ember a természetben, a természettel van.

Ködpárás hajnal, éles friss levegő, az ébredő természet nesztelen nyújtózkodása a kakukkszóra. Ilyennek látom én, ha becsukom a szemem az Öreg-tó partját, ahol gyermekkoromban számtalanszor horgásztunk Édesapámmal.

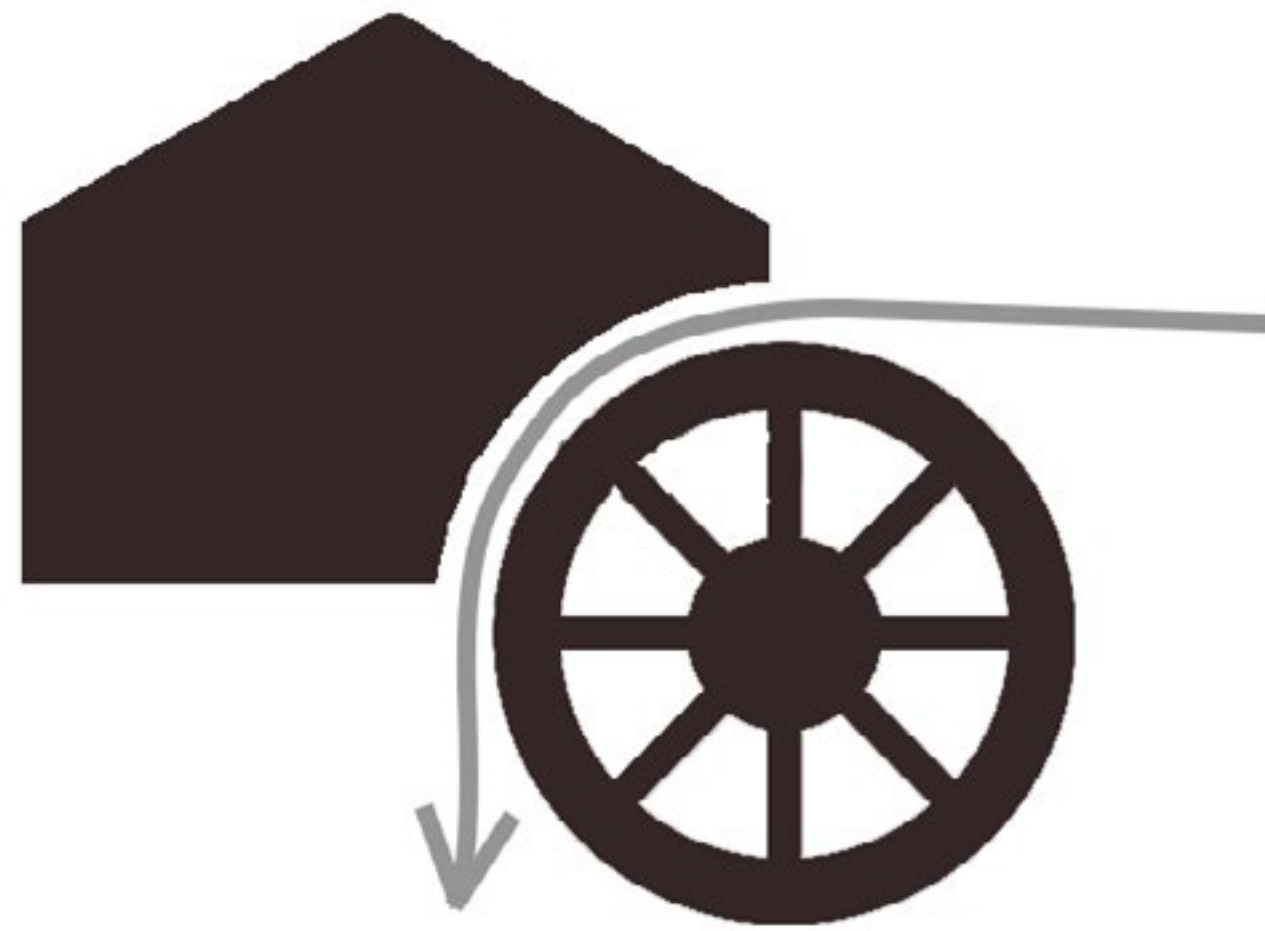
Azokon a napokon a hajnali ébresztő még meg se szólalt, de én már izgatottan pattantam ki ágyamból, hiszen horgászni megyünk! Reggeli, fogmosás és indulás. A város most ébredezik, sül a friss kenyér a pékség kemencéjében, az utakon még alig-alig vannak autók.

Megérkezés a tópartra, a cipő orra a harmatos fűtől kisé vizes lesz, míg elérünk a szokásos horgásztéghez. Készülődés, a horgászbót felszerelve, csali ficáncol a horgon, az első dobás, mely csak egy pillanatra töri meg a tökéletes viziükör rendjét, majd újra gyűrűzve kismul a felszín.

Várakozás, miközben az idő lassan kavarog és megengedi, hogy rácsodálkozzon a gyermek a természet szépségeire, a kuruttyoló békahadra, a vízipókok tancára, vagy a nádason a szélben ringatózó pókháló reggeli termésére. Lassan telnek az órák, türelemmel kell lenni, várni az első kapást, amikor hirtelen mozgolódn kezd az úszó, de nem szabad ám elhamarkodni a dolgot, tisztességesen húzza le a víz alá a hal, akkor biztos a fogás. Így is lesz, egy kövér keszeg pikkelyruhája csillan a vízfelszínre érve. Sikerült! De elengedjük, hadd ússzon tovább!

Ezek a gyermekkori élmények vezettek el diplomamunkám helyszínéhez, az Öreg-tó gátjához. A programalkotás rögzös útján elindulni csak a helyszín és múltjának részletes elemzésével lehetséges. Meg kell ismerni a múltját, ahhoz, hogy abból merítve hozzátehessünk jövőjéhez.

MÚLT

MÚLT

„A természet varázsát ontja bőven,
A fűben, a virágban és a kőben,
Ő nincs a földön oly silány anyag,
Mely így vagy úgy ne szolgálná javad.
De nincs oly jó, melyben ne volna vész,
Ha balga módra véle visszaélsz!”

William Shakespeare

AZ ÖREG-TÓ, KOCKA-TÓ, IVACSI-TÓ LÉGIFOTÓ

KÉPESLAP, RÉGI FAMALOM 1920-AS ÉVEK

KEMÉNY-MALOM 1920-AS ÉVEK

ÚJ MALOM A PATAK TÚLOLDALÁN 1950 KÖRÜL

KÉPESLAP, ÖREG-TÓ

TÉLI IDILL A KEMÉNY-MALOMNÁL 1920-AS ÉVEK

KEMÉNY-MALOM 1929 ELŐTT

MALOMROM 1950 UTÁN

KÉPESLAP, TÓSTRAND 1930-AS ÉVEK

STRANDOLÓ CSALÁD 1930-AS ÉVEK

LÁPOK KOTRASA

STRANDVEZETŐ ZSINKA NÉNI UNOKÁJÁVAL 1965

TÓSTRAND, FAKOCSMA 1930-AS ÉVEK

BAMBERG-SZIGET (ÚSZÓLÁP) 1940-ES ÉVEK

1959-BEN ÁTADOTT STRAND 1960-AS ÉVEK

KORCSOLYÁZÓK A TÓ JEGÉN 1970-ES ÉVEK

AZ ÖREG-TÓ TÖRTÉNETE

A TÓ, MINT MEGÉLHETÉSI FORRÁS

A Veresegyház területén talált régészeti leletek bizonyítják, hogy a Szódrákosi-patak vízrendszere már az őskortól megélhetést biztosított az idetelepülő népeknek. A veresegyházi Malom-tavat a Szódrákosi-patak felduzzasztásával alakították ki, létrehozásának időpontja azonban a múlt homályába merül. Első okleveles említése 1430-ból való. 1464. július 22-én Ryhel Sybolf kénytelen elzálogosítani „Werese-gház és Zada nevű birtokainak éppen az egyenes felét”, ezzel együtt a veresegyházi „Rákos folyón” működő malmát is.

Veresegyházon 3 patakmalom is működött, a legjelentősebb az Alsó vagy más néven Tói malom volt, az Öreg-tó kifolyásánál. Télen a tó nádját vágják és kévébe kötve szállították be Vácra, az uradalom központjába. Egy részét nyilván helyben felhasználták háztetőre, nádpadlónak stb. A tó vizéből egészen a XX. századig jeget is termeltek, melyet veremben tároltak. A tóban természetesen halásztak és rákásztak is.

A XIX. század közepén a váci püspökségé volta fából épült vízi malom (Alsó, vagy Tói malom) és a molnárház is kerttel, réttel és fűzessel. A malomkerék eltörött tengelye helyébe 1850-ben csináltattak újat, zsilipjét 1856-ban építették át. 1877-ben a zt írták róla, hogy jó karban, újonnan javított állapotban van.

1902-ben a többirtokosság a tavi malmot, a tó egy részét és a molnárházat eladja Kemény József molárnak, amelyet 1928 telén átszakadt a gát, összedőlt a Kemény-malom, de a nyárra helyrehozták. 1938 júniusában ismét elszakad a tógát. Nyúlgátas módszerrel, a Tórendező Egyesületvezetésével megbízhatóan állítják ismét helyre, beton kifolyóval építették újjá, a gát túlsópartján. Majd az 1950-es években államosítják és elbontják. Mára már csak a beton támfal maradt meg, a két malomkerék helyével.

A FÜRDŐÉLET KIALAKULÁSA

A Malom-tónak a középkortól kezdve kiemelkedő jelentősége volt a község gazdálkodásában, életében. A két világháború közötti időszakban a társadalmi élet felvirágoztatásában volt meghatározó szerepe. A tóban már a XIX. században is fürödtek, de a fürdőélet a két világháború között alakult ki. A Tópart kiépülése az első világháború

előttre nyúlik vissza, és a vasút 1911-es megindulásának köszönhető, de igazán a húszas években lendült fel.

1925. augusztus 5-én Krenedits Sándor kezdeményezésére megalakult a Veresegyházi Tórendező és Fürdő Egyesület, melynek fő célja a község üdülőhellyé nyilvánítása. Hogy bevételhez jusson, a Tórendező Egyesület 1928-ban engedélyt kap a strand elkerítésére és belépődíj szedésére. A strand megnyitása tehát innen számítható.

1929. október 31-én a képviselő-testület új határozatot hoz, és a strandot árverés nélkül, 1954. április 30-ig havi 130 pengőért bérbe adja a helyiekből alakult Veresegyházi Tórendező és Fürdőépítő Rt.-nek. A feltételek között már 100 kabin szerepel és egy alapincézett vendéglő is. Az ingyen fürdőző öslakosoknak az 1919. január elsején már Veresegyházon lakók számítanak. A harmincas években olyan pezsgő élet volt Veresegyházon, hogy nyárról-nyárra nem lehetett a tóparti községrészben egy kiadatlan szobát sem találni.

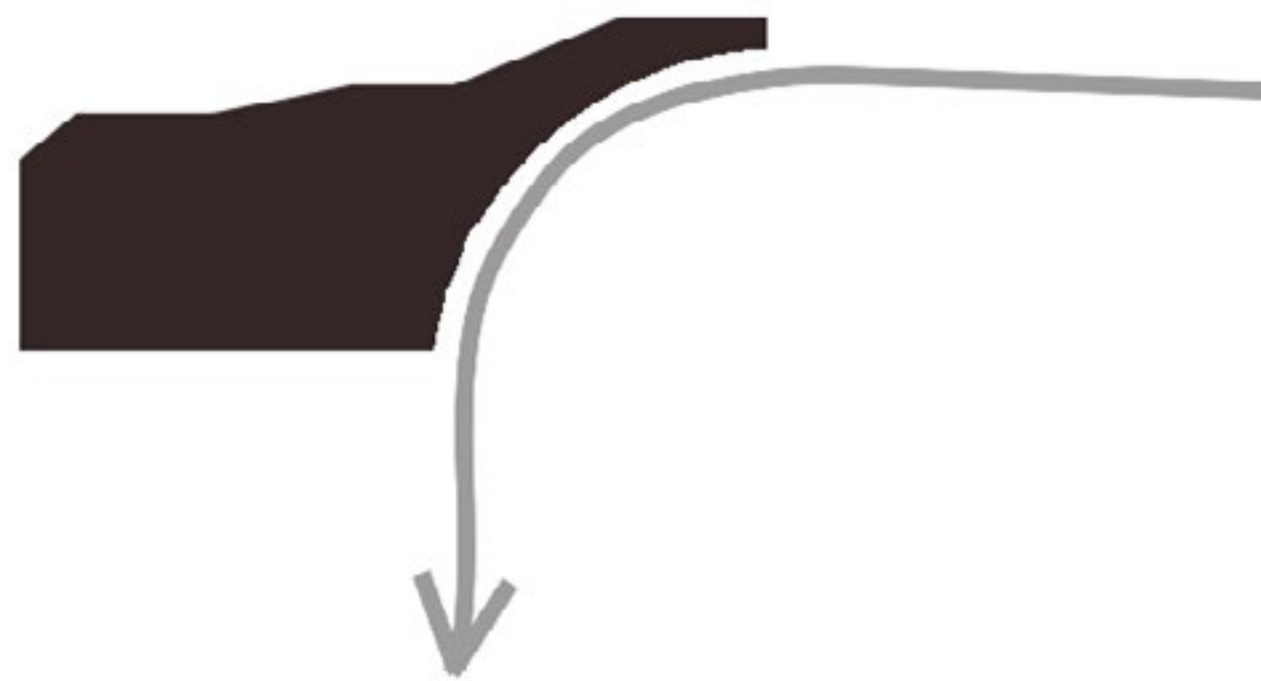
1935-ben a Magyar Úszószövetség helyben kiírta az első úszótanfolyamot és ennek befejezéseként az úgynevezett jelvénytörzsi versenyt, melynek nagy sikere volt. A tavon országos úszóversenyt és műugró-bemutatót is tartottak, az országos bajnok Hídvégi részvételel. A strand akkori befogadóképessége 1000-1200 vendég volt.

HANYATLÁS ÉS ÚJJAÉPÍTÉS

1939-től hanyatlani kezdett az élet a tavon. Ebben az évben elhunyt Wekerle János és Krenedits Sándor is. A nyaralók, idelátogatók száma csökkent, a háború előszele is érezhető volt. 1948-ban a strandot államosították, a Wekerle-panzióba önkényes lakásfoglalók költöztek. Némáság következett. Teljesen behínárosodott a tó, megszűnt a strandélet. A Kemény-malmot is államosítják.

A halászat helyett a horgászat kerül előtérbe, 1946-ban megalakul a Veresegyházi Horgászegyesület, de 1947 októberében meg is szűnik. A halászati jogot 1948-tól 1996-ig a Budapesti Vasutas Horgász Egyesület (BVHE), ezt követően pedig a Veresegyházi Horgász Egyesület bérli.

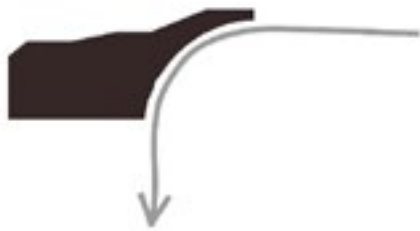
JELLEN

Tamkó Sírátó Károly: Dal a tőről

JELEN

ÖREG-TÓ

LÉGFIFOTÓ

TAVIRÓZSA ÉTTEREM, TÓSTRAND

ÖREG-TÓ LÁTKÉP

MALOMROM

Ez a tó, ha enyém lenne
mindennap fürödnék
benné.

A Forró Nyár Ünneperé
leúsznék a fenekére.

Cirógatnám sok szép
halat,
biztatnám a békák karát.

Cimboráznék a csiborral,
kínálgatnám mézzel
borral.

Fésülném a habok fodrát,
ugratnám a vízből hát.

Hínár-karosszékben ülén
rák ollóját köszörülném.

A sás között, ahogy lóg ott,
bámulnám a vízpókot.

Ha ez a tó enyém lenne,
Nap, Hold szebben men-
ne benne.

Kék hajlalon, opál estén
a titkait mind kilesném.

Dédelgetném énnaphosz-
szat.

- boldog lenne minden
moszat!

SZENNYVÍZTISZTÍTÓ A SZENNYEZŐFORRÁS

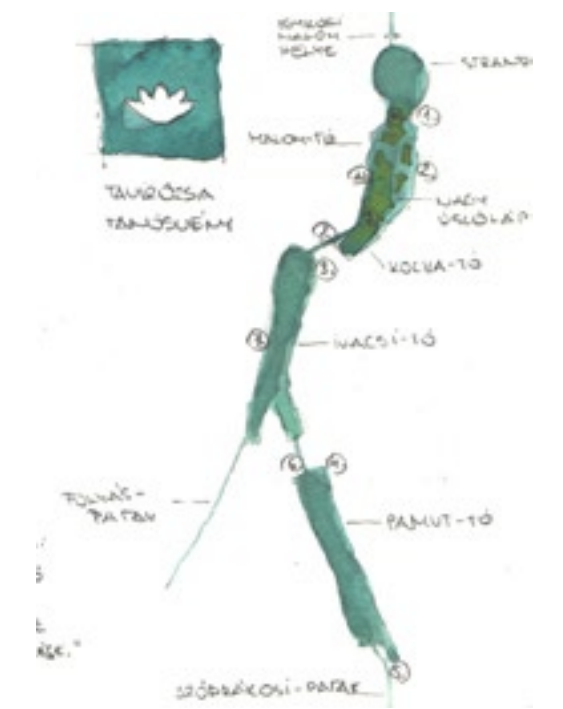
SZENNYEZETT VÍZ VISSZAENGEDÉSE A TAVAKBA

ETROFIZÁLÓDÓ TÓ

IDEGENHONOS HALFAJOK BETELEPÍTÉSE

ÚJJÁSZÜLETŐ TÓ REMÉNYE - TAVIRÓZSA E

PILLANATKÉP A TANÓSVÉNY ÚTVONALÁN

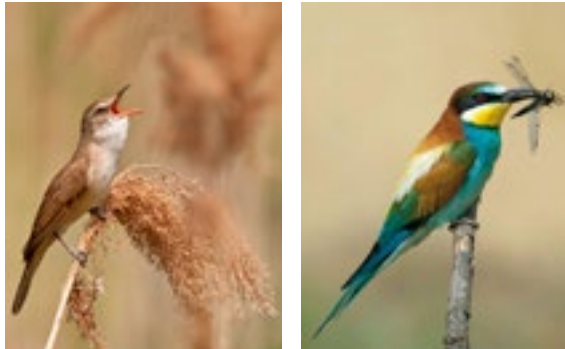
EMLÉKHELY A NÁDAS MÉLYÉN

KIRÁNDULAS A TAVAK KÖRÜL

NÁDIRIGÓ

VIDRA

MOCSÁRI TEKNŐS

ÚSZOLÁP

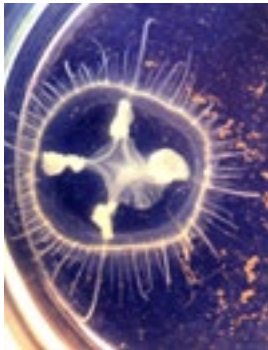
GYURGYALAG

EURÁSZIAI HÓD

ÉDES-VÍZI MEDÚZA

FEHER TUNDERROZSA

1957-től a Pest Megyei Tanács Építőipari Vállalata hároméves ütem-
ben korszerű strandot épített fel. Az épületben 300-300 személyt be-
fogadó férfi és női öltöző, pénztár, úszómesteri szoba, iroda, orvosi
szoba létesül. A balszárnyon, a régi fakocsmá helyén cukrászdával el-
látott 200 személyes büfé és 200 m2-es táncterasz várja a szórakozni
vágyókat.
A fahid helyett vashidat építenek.

1966-ban a horgász egyesület növényevő amurokat telepít a tóba,
melyek a dús hínárnövényzetet közel két évtized alatt teljesen kipusz-
títják.
Annak érdekében, hogy a tó vize melegebb legyen, 1978-ban átépítik
a zsilipet, a víz ettől kezdve alul folyik ki a tóból (kisebb mennyiségű
víz az árapasztón továbbra is felül távozik). 1979-82 között készül el
a Szódrákosi-patakon létesített völgyzáró gáttal és kotrással a Pa-
mut-tó, melyet azóta is a Magyar Pamutipar Horgász Egyesület bérel.
1985-ben a Malom- tó úszólápos része és a vele összefüggő láprét
megyei szintű védettséget kap.

Ennek ellenére 1988-1989-ben a védett terület déli részén az úszóláp
és láprét kikotrásával engedély nélkül újabb vizet, a Kocka-tavat alakít-
ják ki. A Szódrákosi-patak újabb felduzzasztásával és kotrással, 1987-
ben fejezték be az Ivacsi-tavat.
1987-ben a Vízkutató és Fúró Vállalat 65 C°-os hévizet talált a Malom-tó
mellett. 1992-ben a régi úttörőtábor helyén Termálfürdőt építenek.

ELNÉPTELENEDŐ STRAND

A rendszerváltozás a tavak környékét sem hagyja érintetlenül.
A képviselő-testület az Ivacsi-tavat vállalkozónak bérbe adja, aki in-
tenzíven telepített horgásztavat alakít ki, Haldorádó néven. 1993-tól
a Strandteraszt vállalkozó bérlő, majd 1996-ban a tópart egy részével
együtt magánkézbe kerül: megépül a Taviórsza Étterem és Panzió
(utóbbit részben a férfióltöző helyén alakították ki). A strandot és a ter-
málfürdőt szintén bérbe adja a település, melyek később ismét az ön-
kormányzat kezelésébe kerülnek.

A tavak egyetlen funkciója a kikapcsolódás, szórakozás biztosítása
marad. Az egyre növekvő emberi terhelések és beavatkozások ha-
tására (emésztőgödörök szennyezése, nádasok kikotrása a tavak létre-
hozásakor) azonban 1980-tól fokozatosan romlani kezd a Malom-tó
vízminősége. 1987-ben a KÖJAL a cianobaktériumok („kéalgák”) túl-
szaporodása miatt néhány napra bezáratja a strandot – ettől kezdve

a strandolók száma fokozatosan töredékére esik vissza. A következő
évek további bezárásokhoz vezetnek. Tetézte a vízminőségi prob-
lémát, hogy a gazdag hínárnövényzet kipusztulásával és a parti nö-
vényzet sérülésével (stégépítések) lecsökkent a tó természetes ön-
tisztító képessége.

1996-ban adták át a Vereasegyházi Regionális Szennyvíztisztítót, mely
Szada és Erdőkertes szennyvizeit is fogadja. A tisztítóművet a tavak fe-
lett helyezték el, annak érdekében, hogy a belőle kifolyó tisztított szeny-
nyvíz majdan közvetve a tavakat táplálja. Paradox módon azonban
a tavak felett elhelyezkedő létesítmény a térség egyik legjelentősebb
szennyezőforrásává vált, mivel nem az előírásoknak megfelelően
épült meg, és már évek óta kapacitásán túl terhelt. A tisztítómű hatá-
sa elsősorban a folyásirányban alatta található Ivacsi- és Malom-tavak
vízminőségének, ökológiai állapotának romlásában mutatkozott meg.

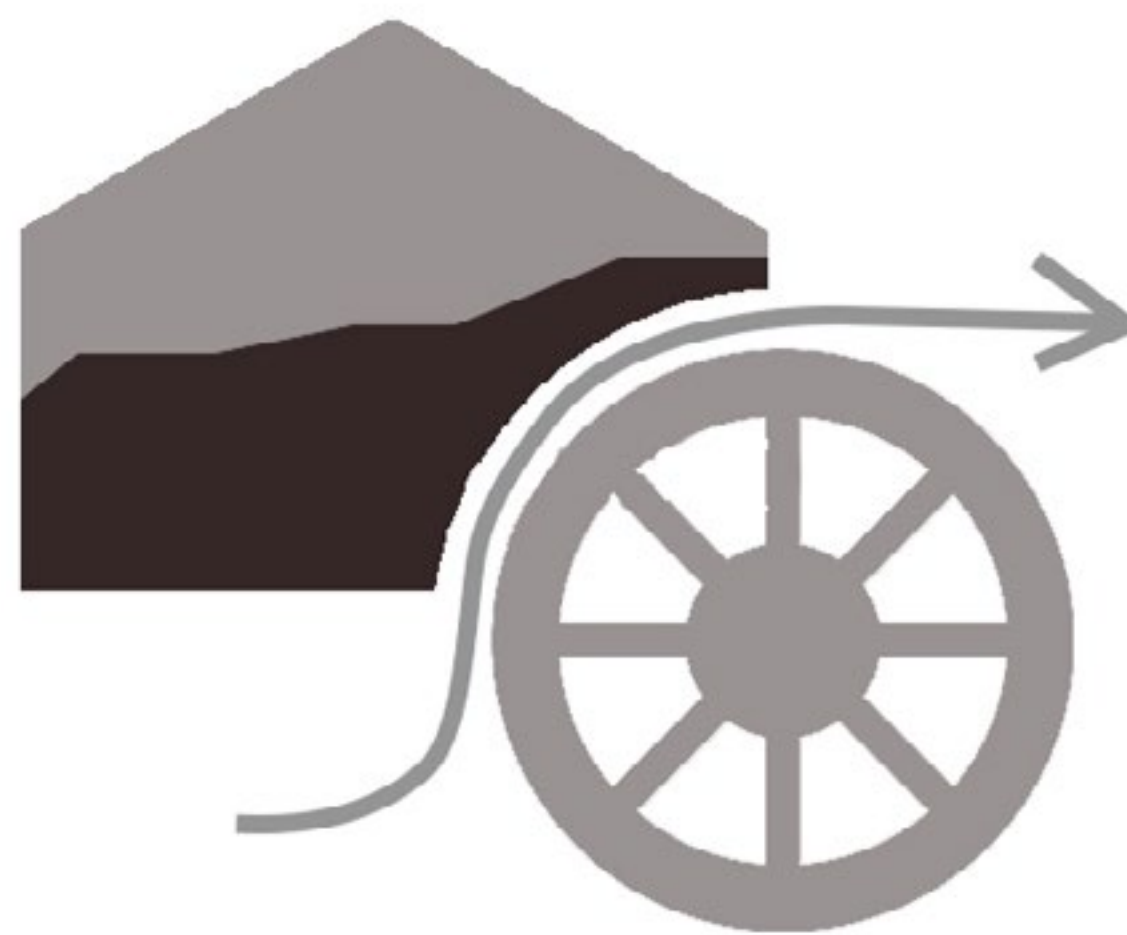
ÚJJÁSZÜLETŐ FÜRDŐÉLET

2005-ben a képviselő-testület elfogadta Vereasegyház Város I. Környe-
zetvédelmi Programját, melyben hangsúlyos szerepet kapott a tavak
rehabilitációja. Vereasegyház Város Fenntarthatósági Programja 2010-
ben lépett életbe, melynek „fő célkitűzése, hogy elősegítse Vereasegy-
ház társadalmi, gazdasági, környezeti fejlődésének fenntartható pá-
lyára való áttérését, figyelembe véve a térségi, hazai adottságokat és
a tágabb folyamatokat, feltételeket”
2005. május 25-én a Taviórsza Egyesület a Duna-Ipoly Nemzeti Par-
kkal és a WWF Magyarországgal együttműködve átadta a Vereasegy-
házi Tavak Tanösvényt, melynek túravezetésein 2011 tavaszáig közel
3000 fő – zömében gyermek – vett részt. A tanösvény kiépítéséhez
a 2004-ben megrendezett Taviórsza bál bevételei teremtték meg
a forrást.

2007 decemberében szavazta meg a képviselő-testület Vereasegyház
Turizmusfejlesztési Stratégiáját, és határozatot hozott a Malom-tó reha-
bilitációs pályázatának benyújtásáról is. A tavak rehabilitációja mérföld-
kő volt a vizek belső terhelésének, problémáinak kezelésében, azon-
ban nem szabad megfeledkeznünk a kívülről érkező terhelésekről
(elsősorban a szennyvíztisztító hatásáról) sem.

2011 második felében indult meg egy teljesen új, a korábbinál na-
gyobb kapacitású regionális szennyvíztisztító megépítése, ami mára
már helyesen üzemel, a tavak vízminőségében javulás látszik.

JÖVŐ

AZ ÖREG-TÓ JÖVŐJE

Hosszas kutatás előzte meg azt a döntést miszerint diplomamunkám témájaként az Öreg-tó gátjánál lévő egykori malom újrafogalmazását választom. A város turizmusfejlesztési programja tartalmazza a malom helyreállításának gondolatát, amit a Tavi-rózsa Egyesület is szorgalmaz 2008 óta.

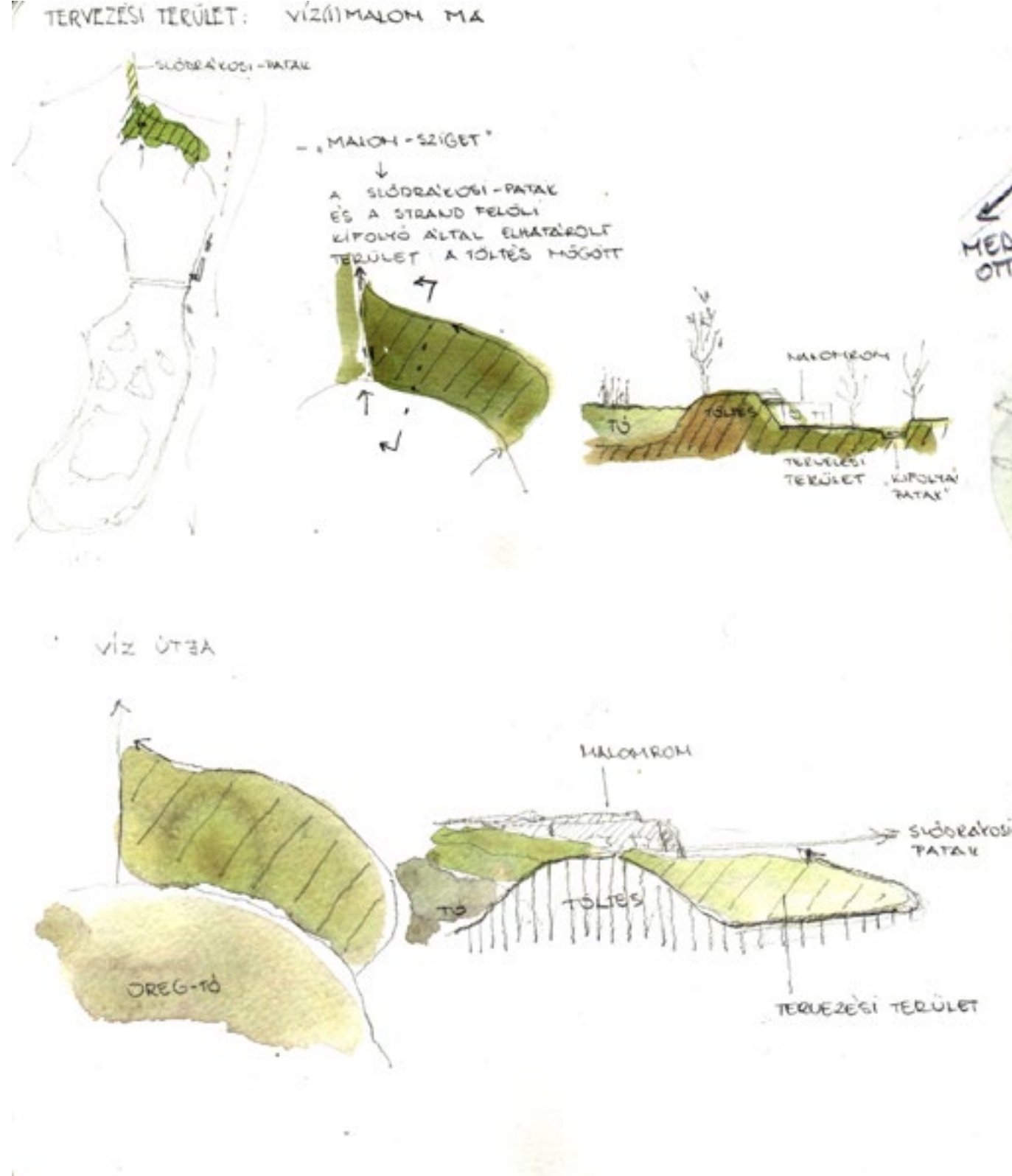
TERVEZÉSI HELYSZÍN

A tervezési terület az Öreg-tó északi partjánál, a tavakat tápláló Sződrákosi-patak kifolyásánál található.

Az egykori malom beton gátja és egyik hosszfal a malomke-
rekek helyével még áll, ám rossz állapotú.
A kifolyás bal partját feltöltötték, a jobb part ehhez képest 3,50
méterrel lejjebb található.

A malom története során a bal parton faépületként állt, majd az 1930-as években átépítették a jobb partra, beton alapokon, kőből és téglából, amely egészen az 1950-es évekig működött, majd elbontották és csak a mai napig álló falszakasz maradt meg belőle.

MALOM EGYKORI ELHELYEZKEDÉSEI

KONCEPCIÓ „VISSZAFELE FORGÓ KERÉK”

Számomra a malom mai értelemben vett megfogalmazása terem kulcskérdése. Egykor a tó volt malomért, pontosabban az emberért, annak érdekében, hogy a víz energiáját hasznosítva búzából lisztet őröljön.

Ma már ezt máshogy szükségszerű megfogalmazni, hiszen a mai technológiailag fejlett világban funkcióját veszítette a malom, másrészt pedig története során a tó folyton csak adott, addig, amíg ez a vízminőségének romlásához vezetett.

Így a vezérgondolat a malomkerék képzeletbeli visszaforgatása, azaz, ahogy eddig a tó volt a malomért, most a malom fog a tóért működni. Ez azt jelenti, hogy teljesen új minőségben, új funkcióval jelenik meg a tóparton.

A természetjáráshoz és a tavak körüli 11 állomásos tanösvényhez kapcsolódó új malomépület egy Ökoturisztikai központként a tanösvény 0. állomása.

1. TAVAK KÖRÜLI ÚTJÁRÁS

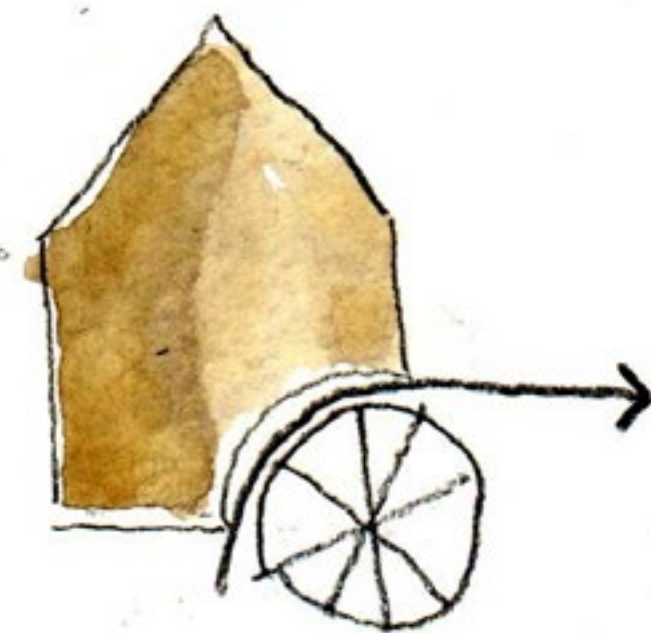
- TÁRO FELÜLET -> FA PALLÓ
- FELÜLÉSEK
- INTERAKTÍV INFO TÁBLÁK
- KILÁTÓ PONT
- HÍD ÚTRA FOGALMAZÁSA
- STÉGEK

2. VÍZI ÚTJÁRÁS

- CSÖNAXEÖLÉSŐRŐ
- VEZETETT TÚRA
- TISZTÍTÓ STÉGEK BEÁLLÁSA
- VÍZISZAPÁS
- VÍZISZAPÁS

MÚLT: TÓ A MALOMÉRT

JÖVŐ: MALOM A TÓÉRT

VÍZMINŐSÉGJAVÍTÁS - ÚSZÓLÁP ANALÓGIA

Az első lépés a vízminőség javulásának elősegítése. Ebben társkonzultációk alkalmával segítségemre volt a Szent István Egyetem Tájvédelmi és Tájrehabilitációs tanszékének oktatója Dr. Boromisza Zsombor, valamint a Talajtan és Vízgazdálkodási tanszék vezetője Dr. Kardos Levente.

A konzultációk alkalmával az Öreg-tó úszólapjainak analógiáján működő élővíz-tisztító stégek (organica technológiához hasonló) telepítésének szakmai háttérében nyújtottak segítséget, amely a diplomamunkám koncepciójának alappillére.

Ez egy olyan vízi installáció, úszó stég amely, növények betelepítésével tisztítja a tó vizét és ezzel párhuzamosan használható vízi színpadként, a tanösvény úszó vízi állomásaként, horgásztéggént, pihenőhelyként.

TÓ REHABILITÁCIÓ

1. MALOM ÖKOKÖZPONT

- KUTATÓ ÉS OKTATÓHAZ
- SZÁLLÁS, CSÓNAKKÖLCSONZŐ
- KÁVÉZŐ

2. VÍZTISZTÍTÁS

- ÚSZÓLÁP ANALÓGIA:
- SZÍNPAD
- STÉG
- MEDENCE STB.

3. TANÖSVÉNY

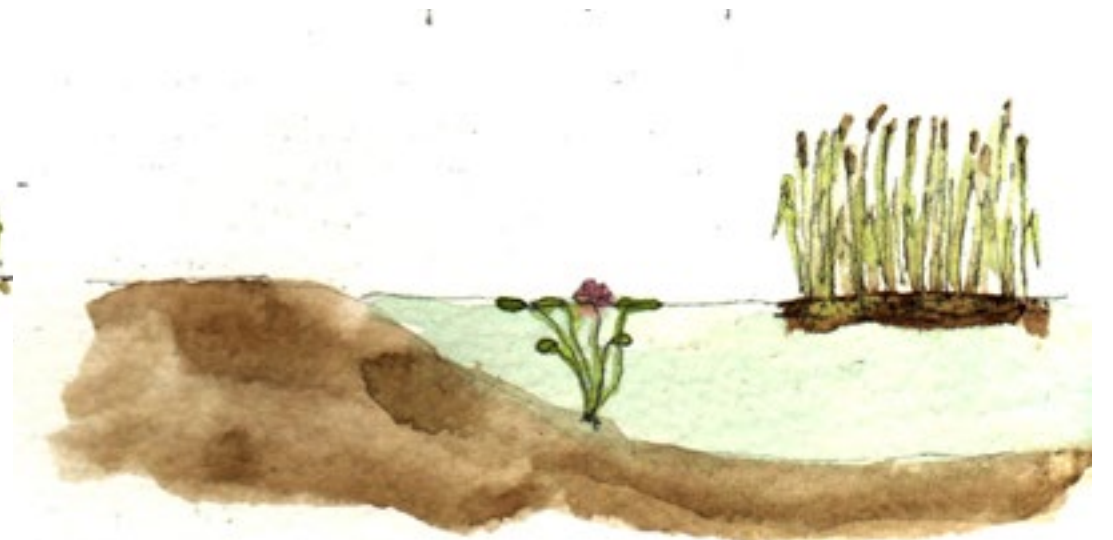
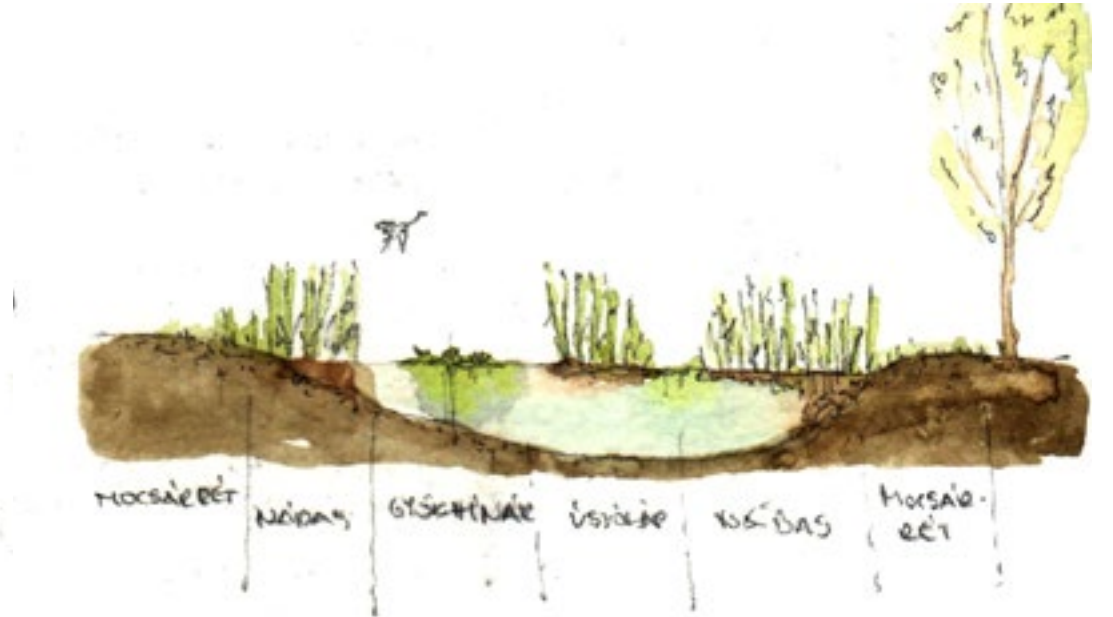
- INFOTÁBLÁK
- ÁLLOMÁSOK BŐVÍTÉSE KISEBB PAVILONOKKAL
- VÍZI ÚTVAL KIALAKÍTÁSA

TANÜZEM: ÖSHONOS NÖVÉNYFajok TELEPÍTÉSE

4. STRAND BŐVÍTÉSE:

ÖLTÖZŐKKEL, PAVILONOKKAL TISZTÍTOTT VÍZÜ MEDENCE ORGANICÁVAL

VÍZTISZTÍTÁS - ORGANICA -

TELEPÍTÉSVIZSGÁLAT

A malom története során kialakuló kettős helyzetéből kiindulva, az újrafogalmazott épület is a gát két partját lakja be. Ahogy egykor a bal parton famalom állt, úgy az új épületrész is fából készül a gát ezen oldalára.

A kifolyás jobb partjára a megmaradt beton malomromtól elhúzva egy vasbeton épületrész kerül. A két épületrészt egy fedett nyitott tér köti össze, ami a malomgátat fedi le, létrehozva ezáltal egy a tó partján több irányból fogadni képes reprezentatív teret.

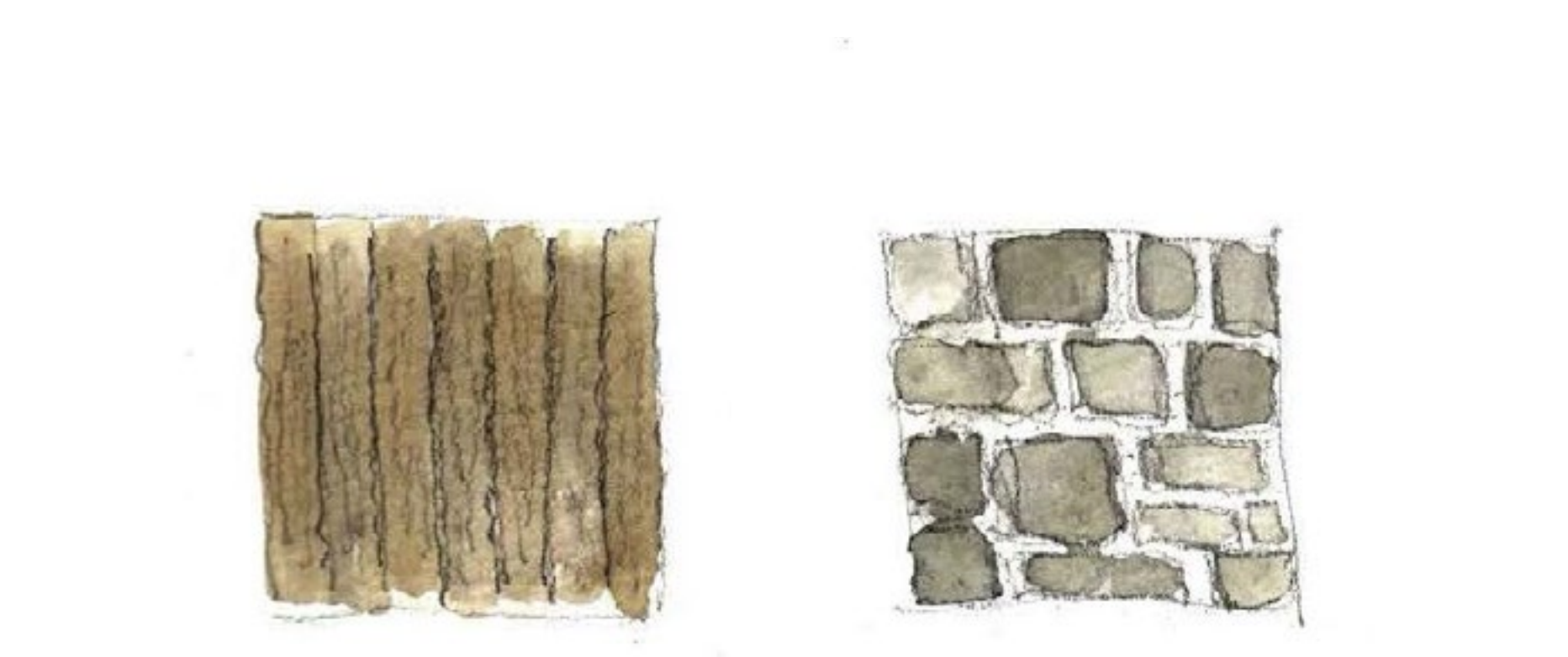
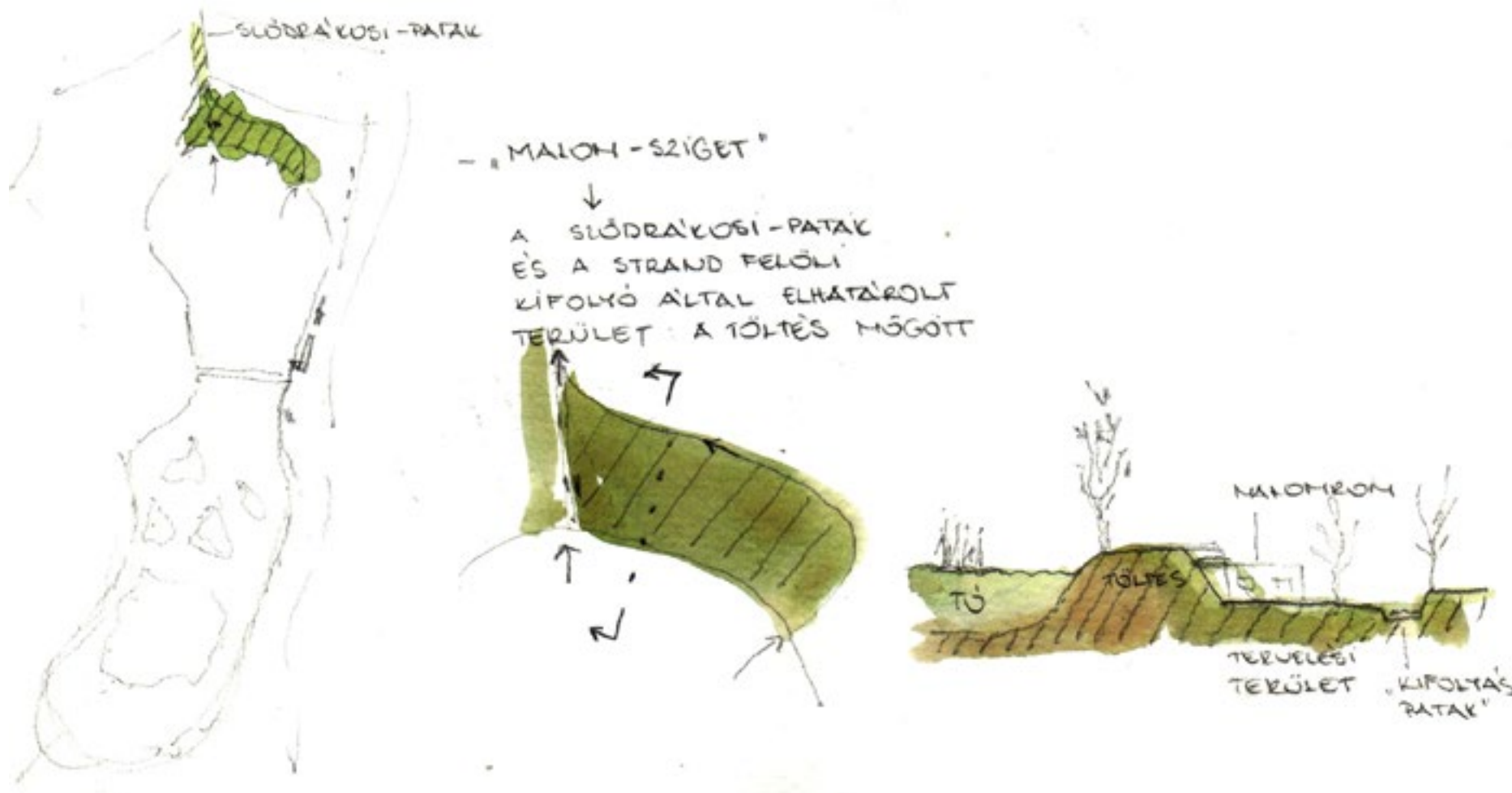
A beépítés vizsgálat során a gát helyzetét és annak két irányát vettem alapul. A legelső telepítési verzió a malomrom falával párhuzamos beépítés, mely teljesen ráépül a megmaradt falra. Ez viszont azt eredményezte, hogy a romfalat meg kell erősíteni, a termikus burok részévé tenni, ami műszakilag körülményes megoldásokhoz vezetne.

Így az új épületet a gát falától szükségszerű elhúzni. A két minőség, a fa és a vasbeton épületrész helyzete további vizsgálatokhoz és verziókhöz vezetett.

A számos beépítés között szerepelt olyan megoldás is, amelyben a fa és a vasbeton épületrész a két meglévő irányt felvéve illeszkedett a tópart képéhez. Ekkor is számos műszaki probléma, főként tartószerkezeti adódott, a fedett-nyitott malomgát teret illetően.

A végső telepítés így tiszteltben tartva a gát helyzetét, egy tető alá szervezve, két eltérő minőségű épületrészként, a gáttól elhúzottan jelenik meg, ahol a kapcsolatot a két épületrész közötti fedett-nyitott malomgát tér képzi.

TERVEZÉSI TERÜLET: VÍZ(M)MALOM MA

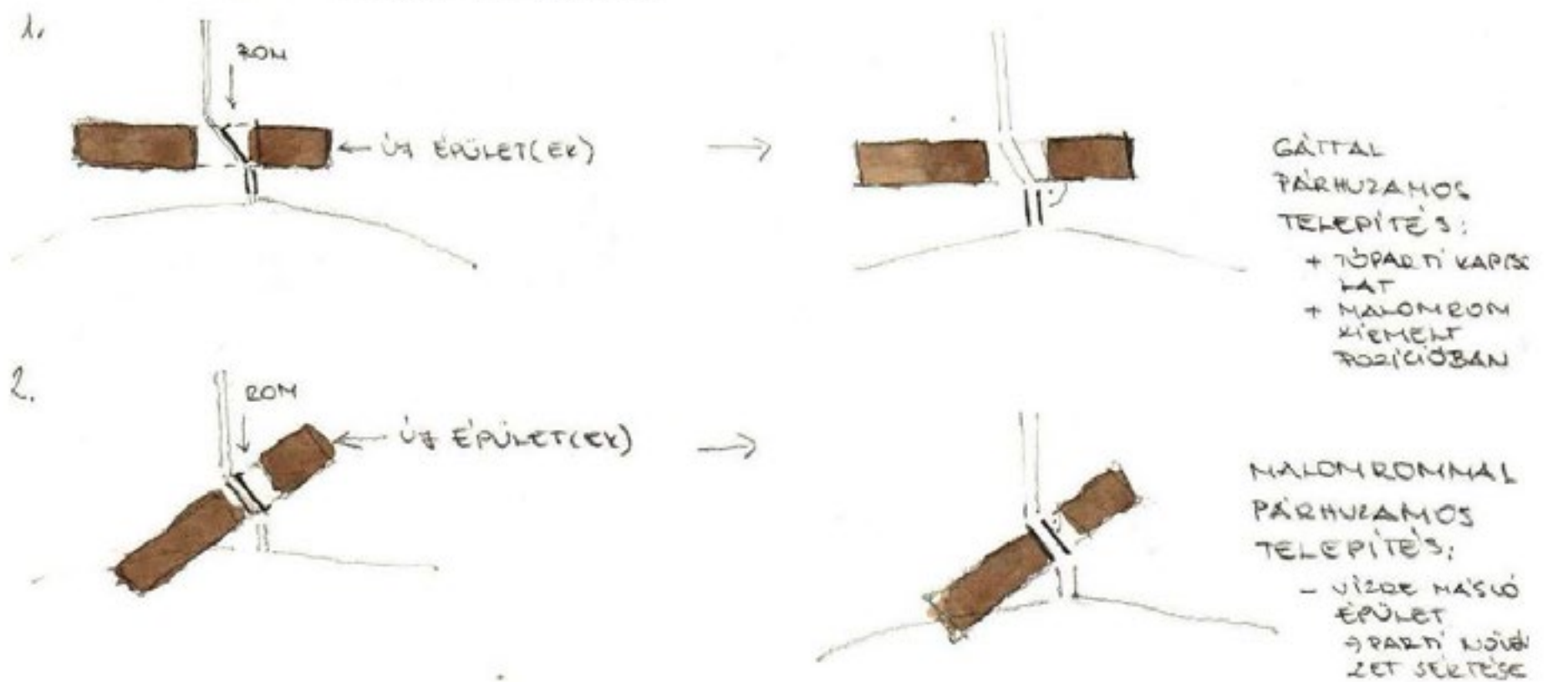

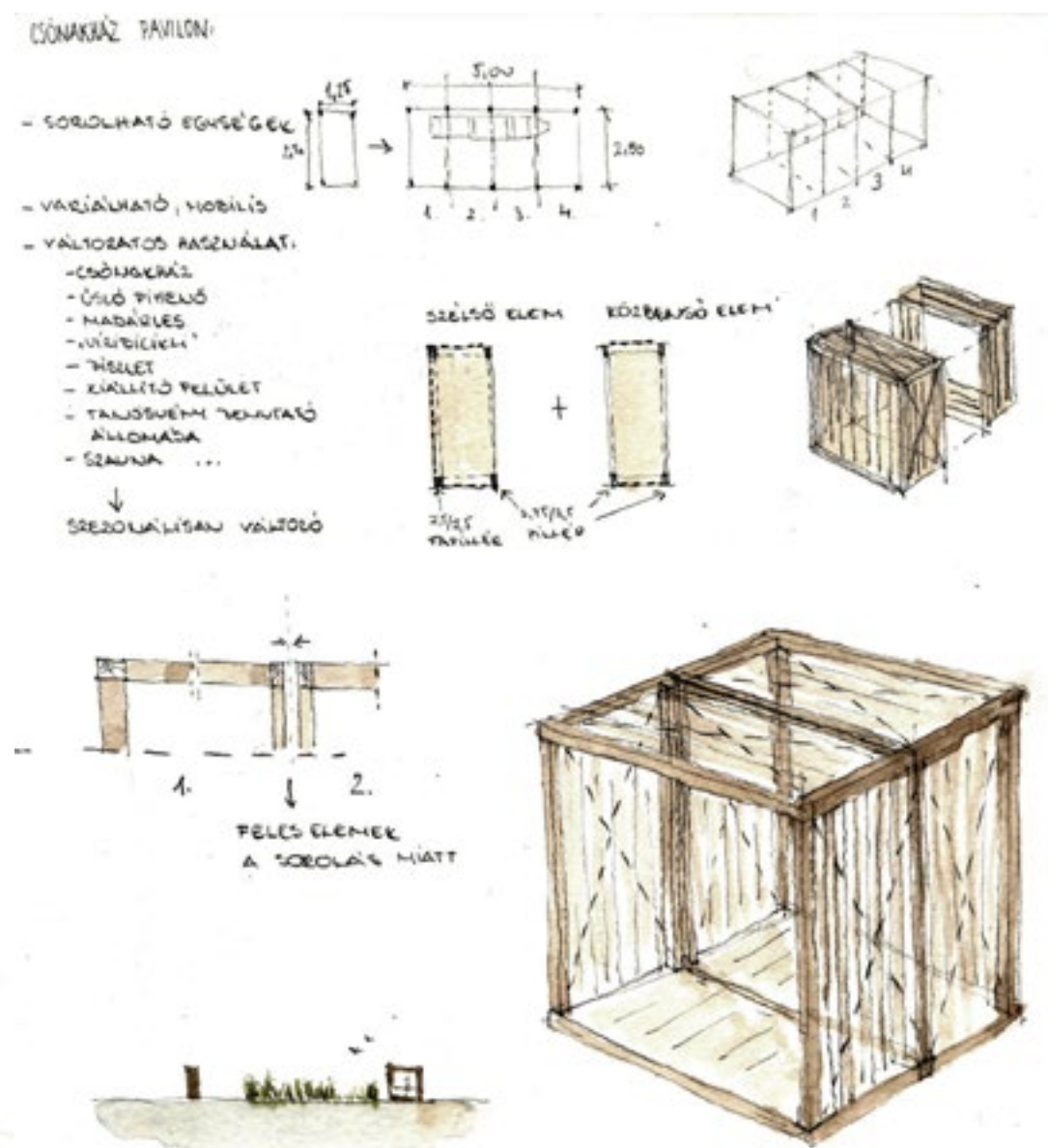
TELEPÍTÉS VIZSGÁLAT

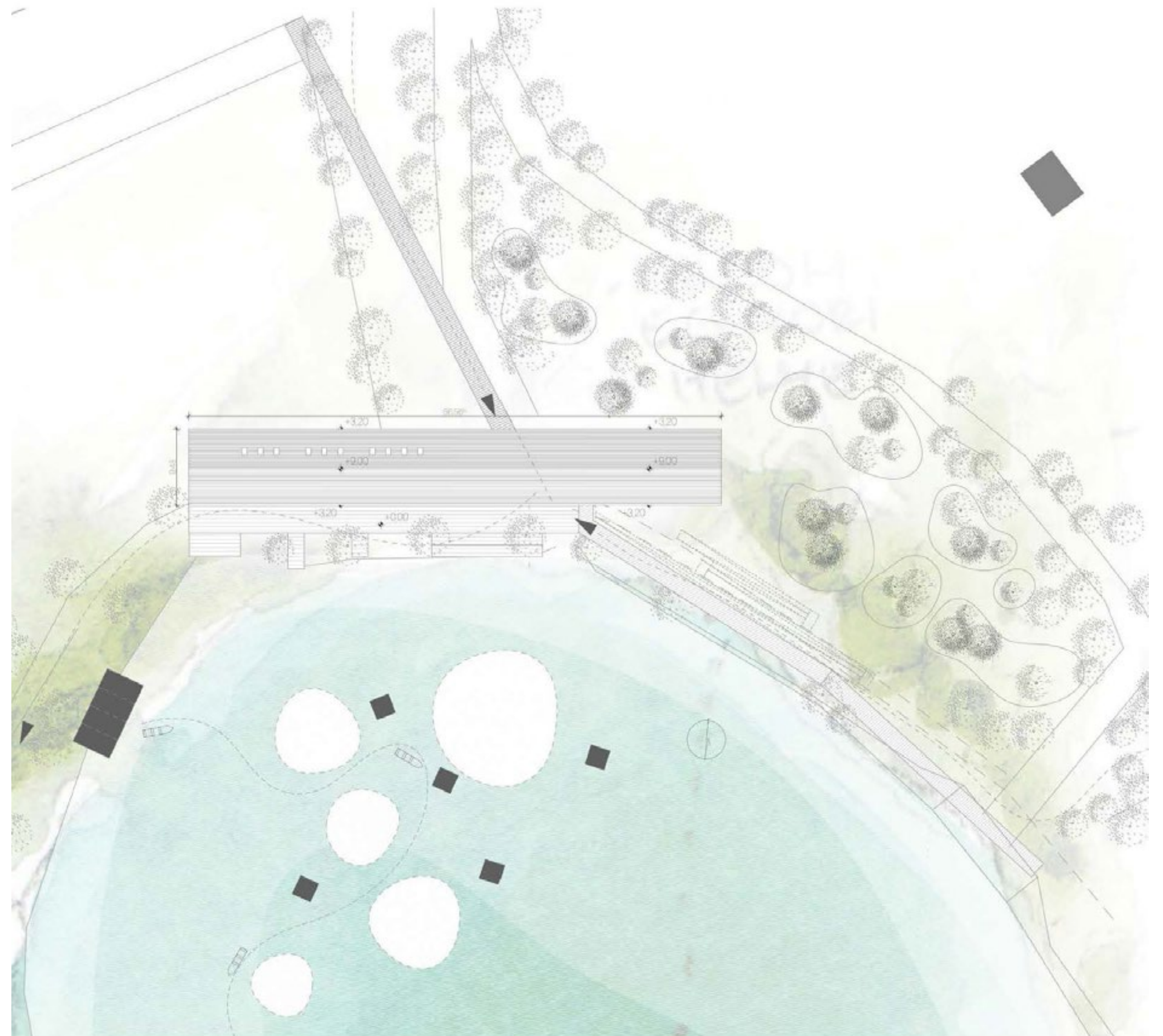
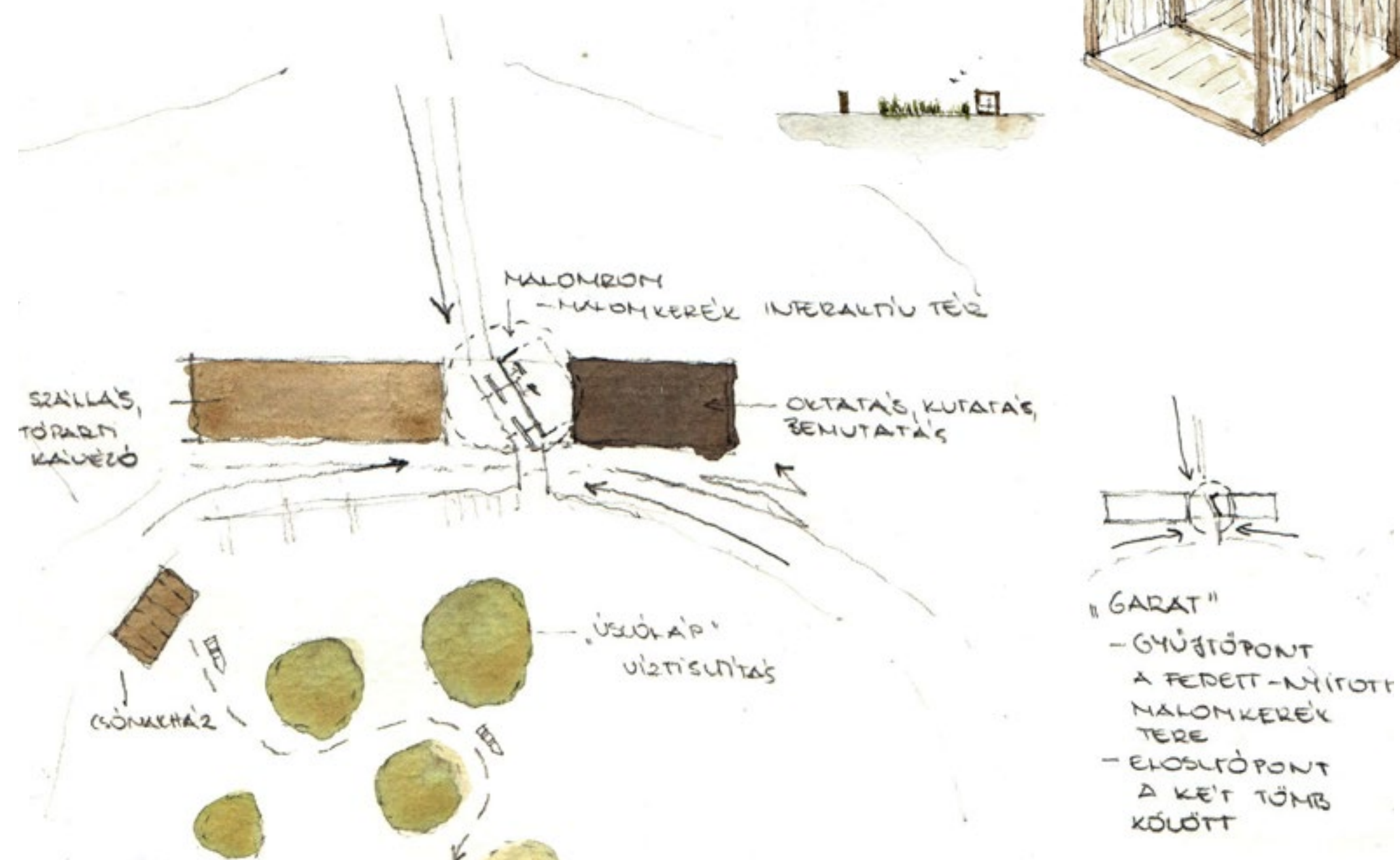
TELEPÍTÉS - FEDETT NYITOTT TÉR KAPCSOLÓDÁSI PROBLÉMÁI → KÍFORDULÓ KERETAHÁLÓS PROBLÉMA?A

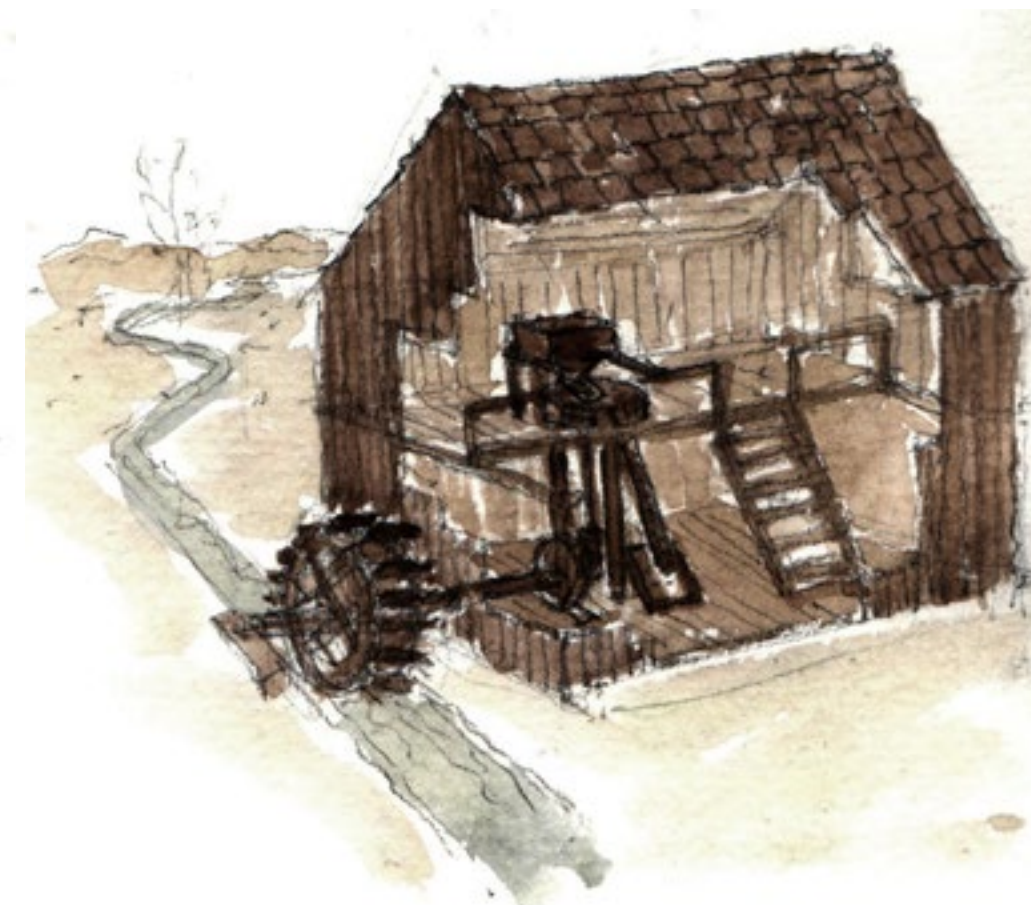
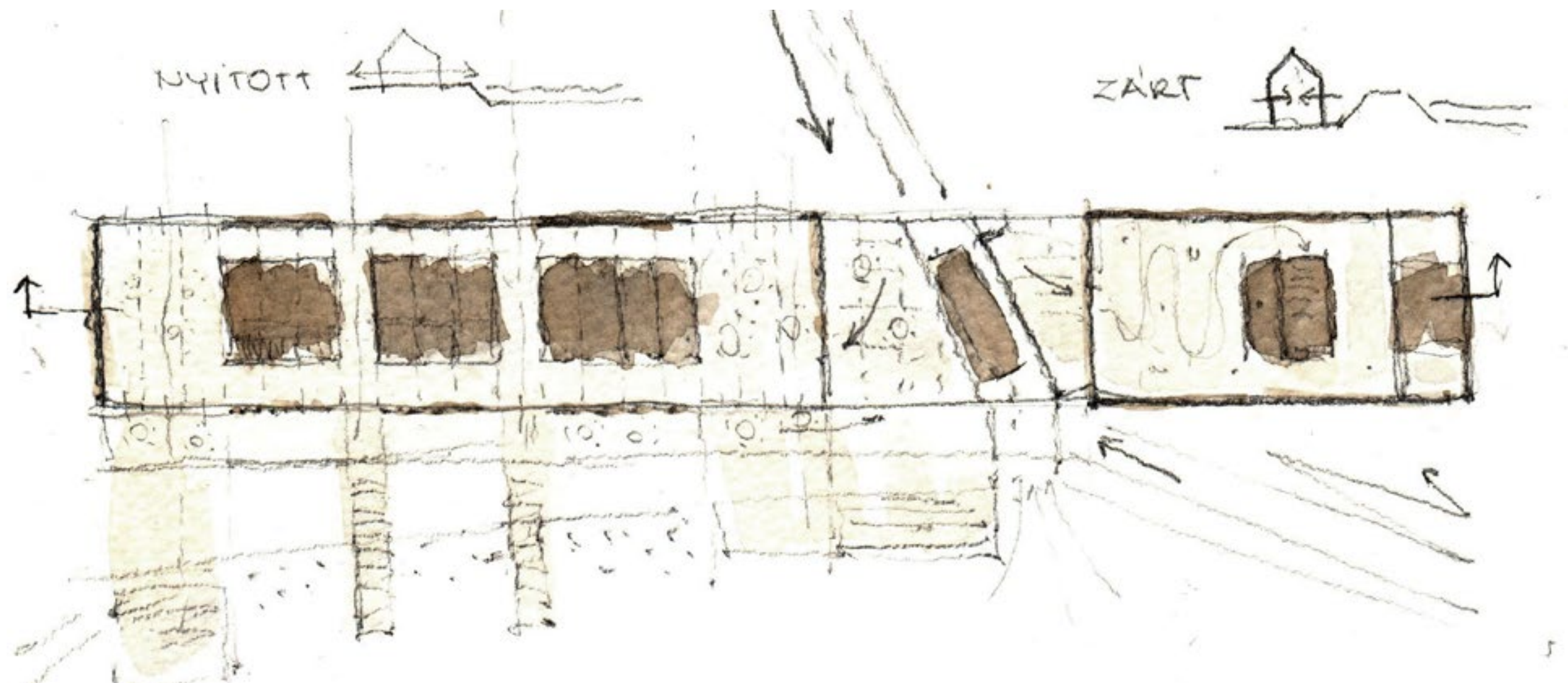
VISSZA AZ ELSŐ GONDOLATHOZ

A víztisztítás szolgálatában álló úszólápokhoz egy új vízi útvonal kapcsolódik, amit csónakokkal lehet megközelíteni. A csónaktároló sorolható egységei a többféle használat lehetőségét szolgálják. Az egységelemeket a vízre kiúsztatva akár vízikilátás állomásaiként, madárlesként, árnyékolt pihenőhelyként működhetnek. Télvíz idején pedig összetolva az egységeket biztosítható a csónakok tárolása.

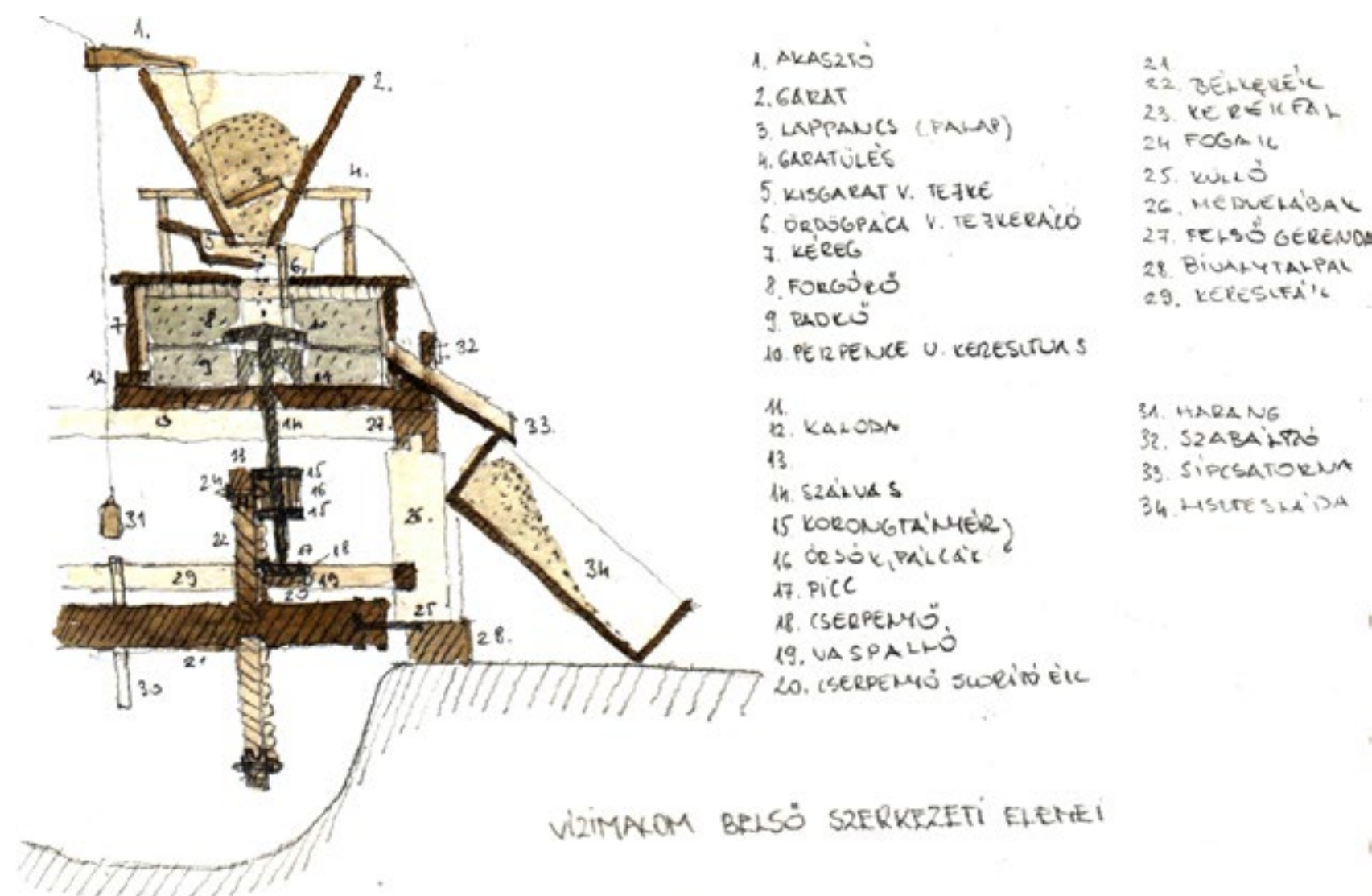
TÉRSZERVEZÉS - FUNKCIÓK

Az új malomépület funkciója a természetjáráshoz, a környezetvédelemhez, a vízminőség rehabilitációjához kapcsolódóan egy Tájlabor és Ökoturisztikai központ. Melynek két eleme a fa és a vasbeton épületrész ad teret.

A fa szerkezetű tömeg egy bakancsos szállóként és tóparti kávézóként működik. Párhuzamot állítva az egykori malomvilág molnárlakásaival, a könnyed és transzparens faszerkezetű malmok világával, gondolok itt a fűrészmalmokra, ványolókra. Ez az épületrész nyitott, kapcsolatot keres a tó partjával.

Mindkét épületrész térszervezése a régi malmok elrendezésére utal vissza, ahol a tiszta térben az egyetlen objektum az őrlőberendezés, a gépezet volt. A különböző funkciók elrendezése ezt követi, úszó objektumokként jelennek meg a térben.

A vasbeton épületrész lesz a szilárd bázis, ahogy ezt anyaghasználata is jelzi, ebbe a tömegbe bemutatótér, előadó és oktatótér, labor és kutatószoba kerül.

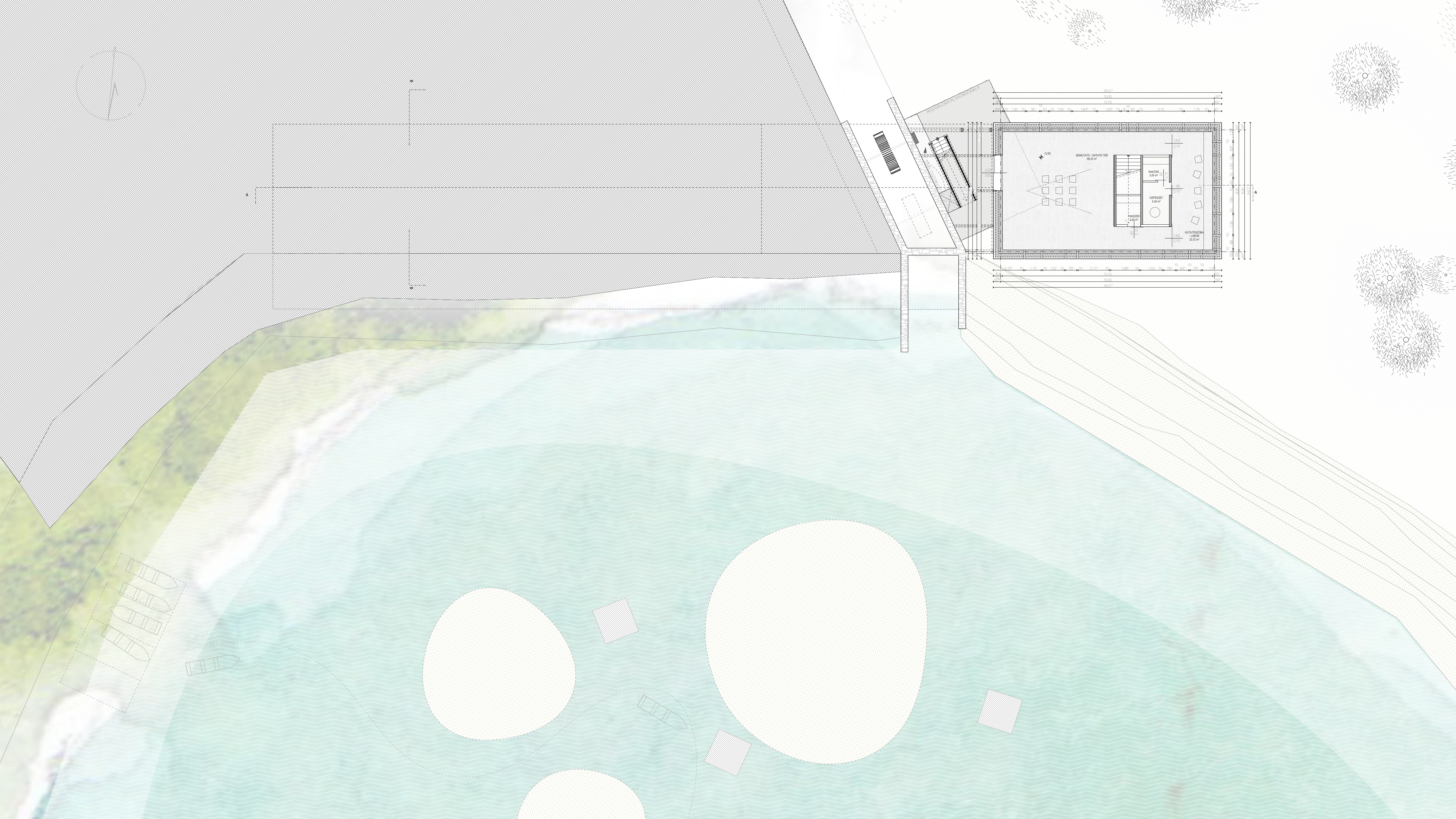
Juhász Gyula: Vízmalom

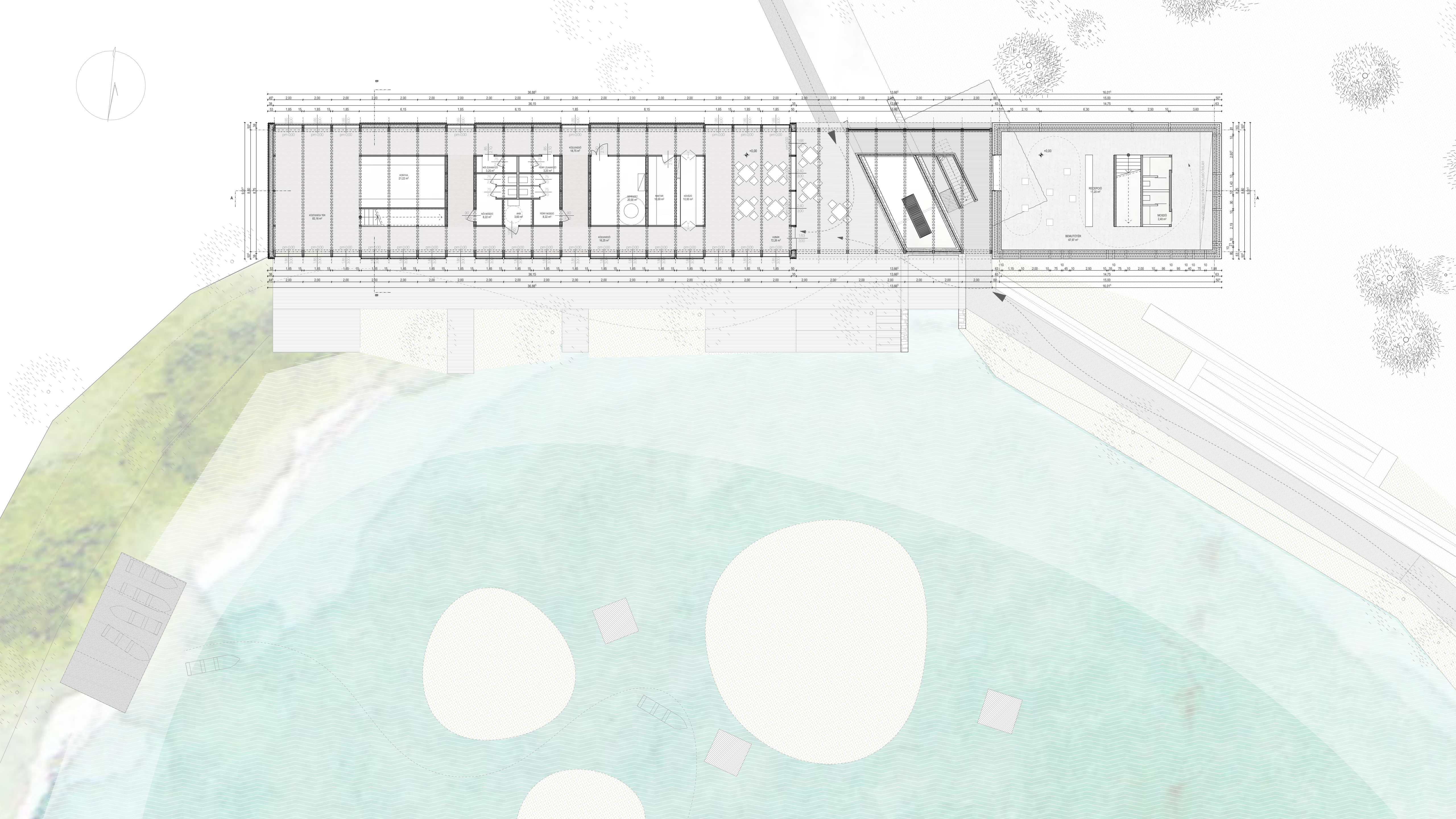
Tápi alatt halban
Forog a malom,
Közelítke vőd van,
(vőd és nyugalom).
Unalom, nyugalom,
Almáit a víz,
Mely menne nyugatból
Tengerreke víz

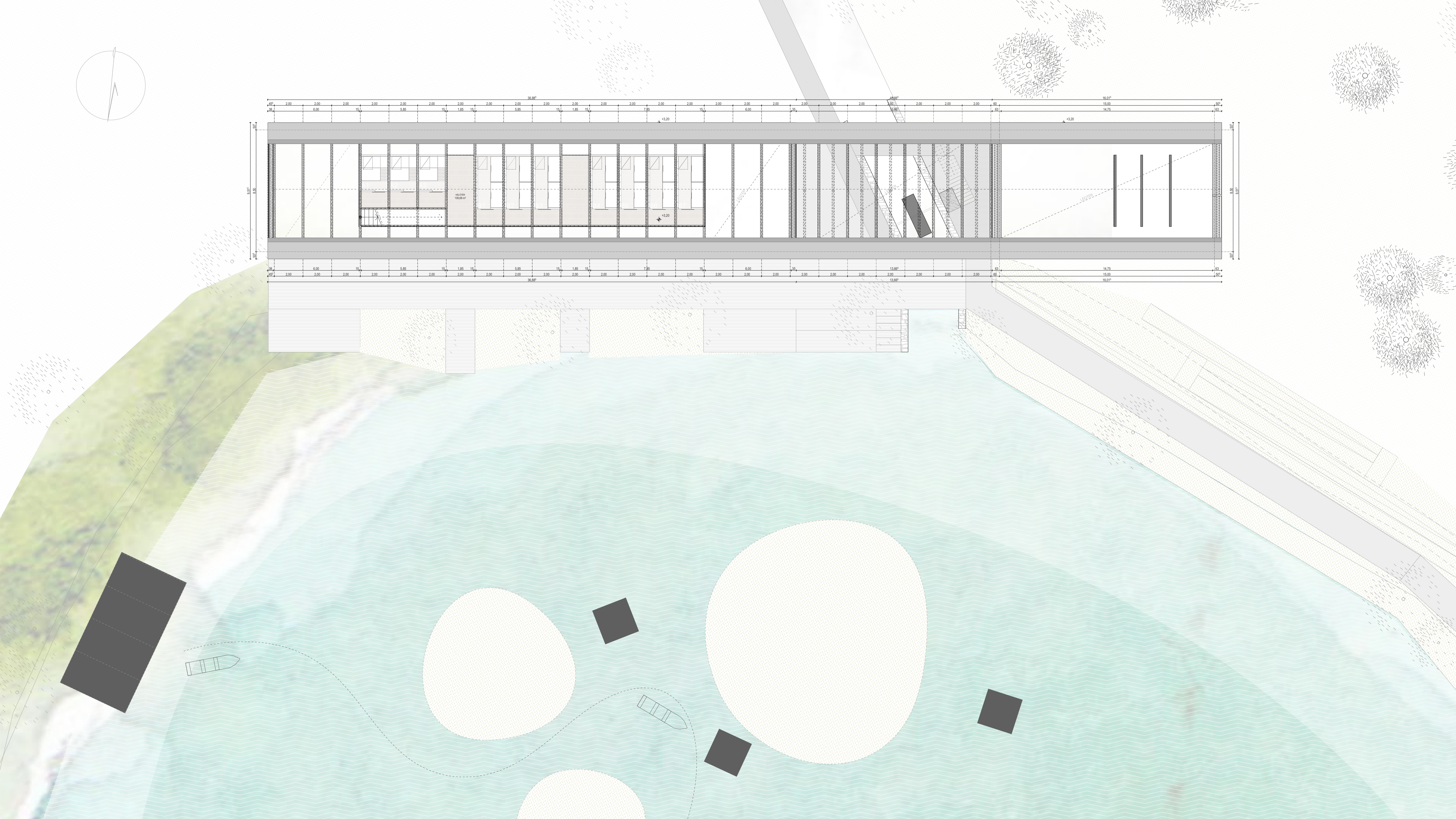
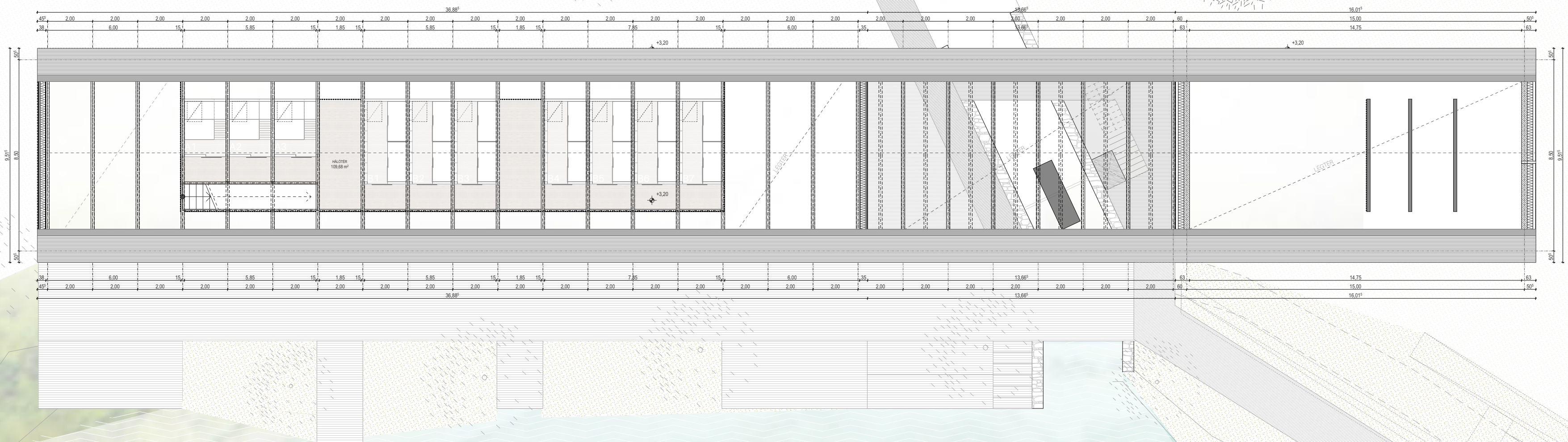
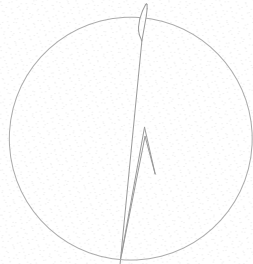
Sárga alatt régen
- Szepi ifjú korom -
Láttam ilyen malom
Szállat alkonyat.
Ki tudja, kihez jár,
Forog-e ma már,
Gondolatok arra
Gond-örömi jár.
(...)

Forog, malom, őrtető
Ringas, Tina-víz,
Mindem unom képe
É reménybe víz.
Megöröl a gond, gond,
A bű, unalom.
De a dal tovább náll
És jár a malom.

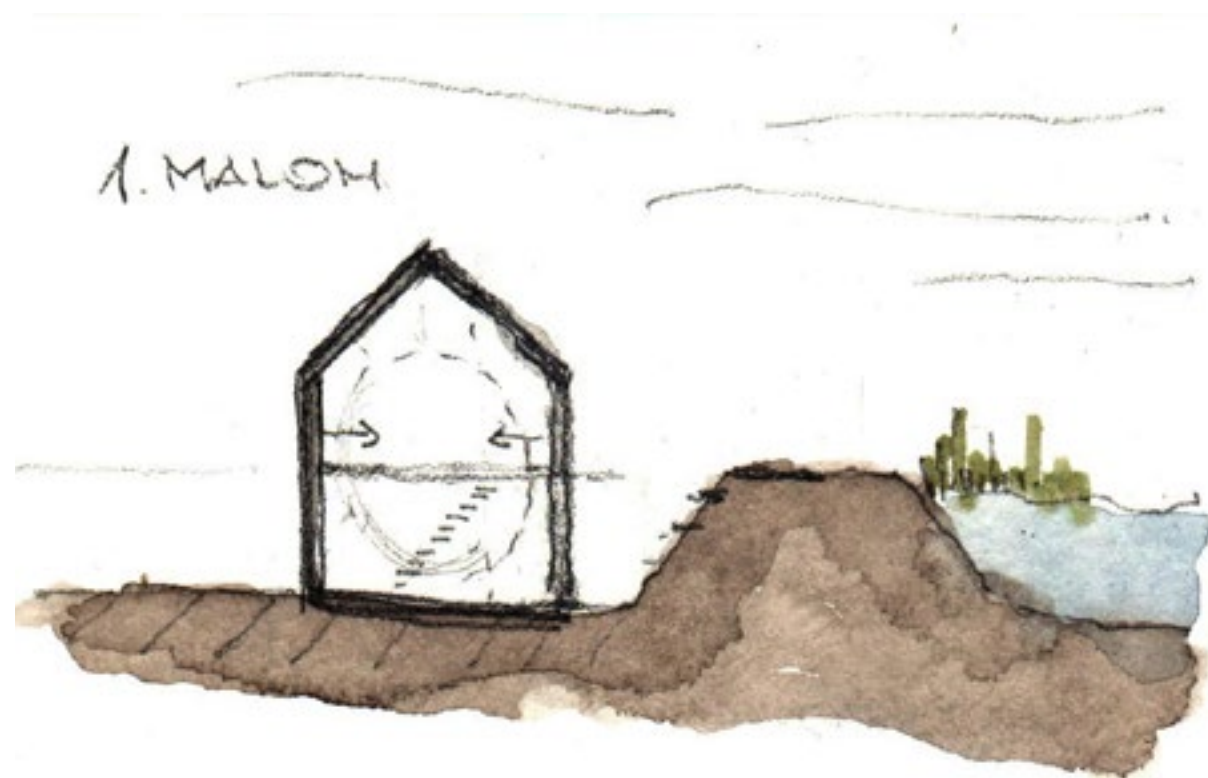
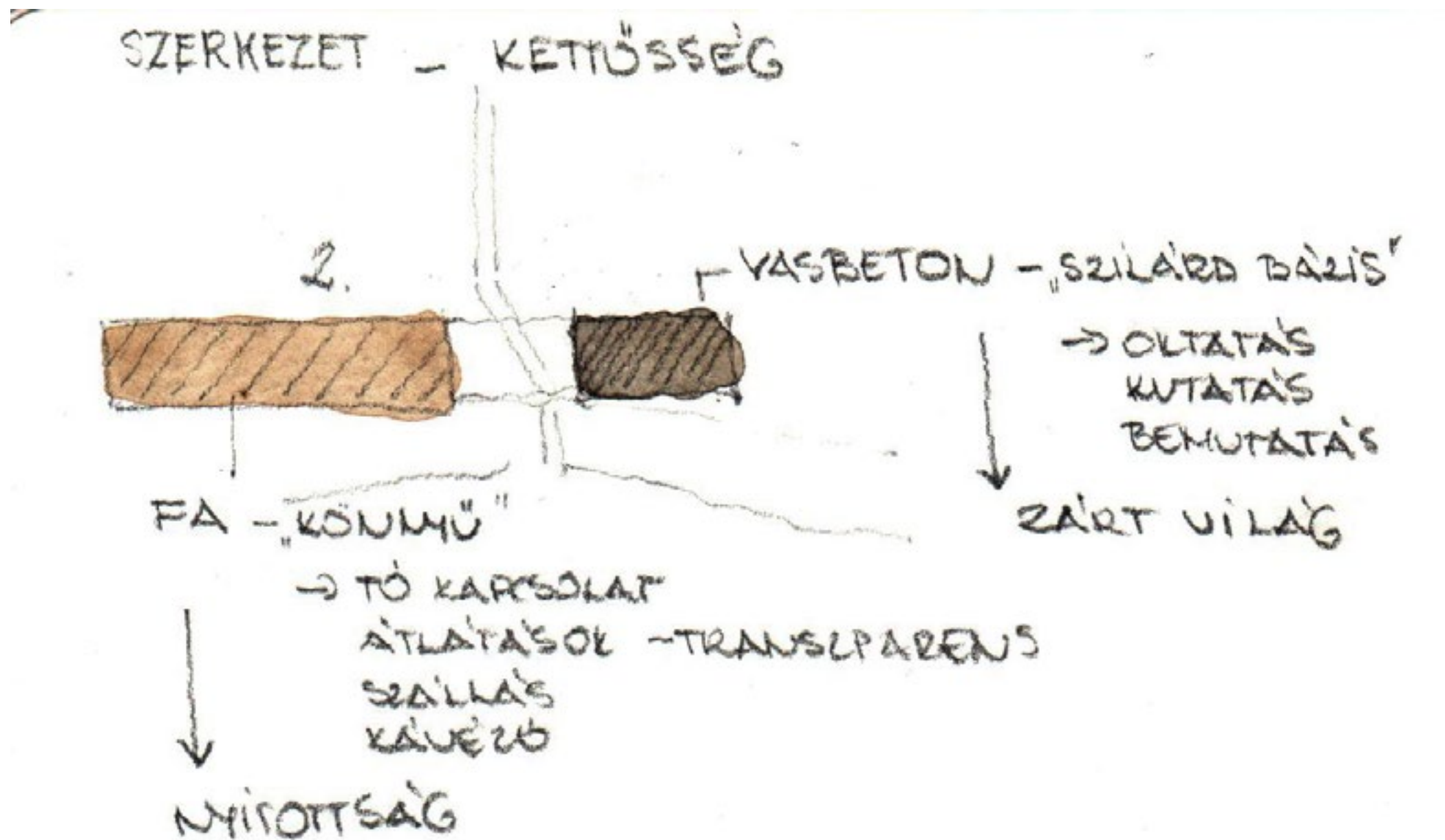

ZÁRTSÁG - NYITOTTSÁG KETTŐSSÉGE

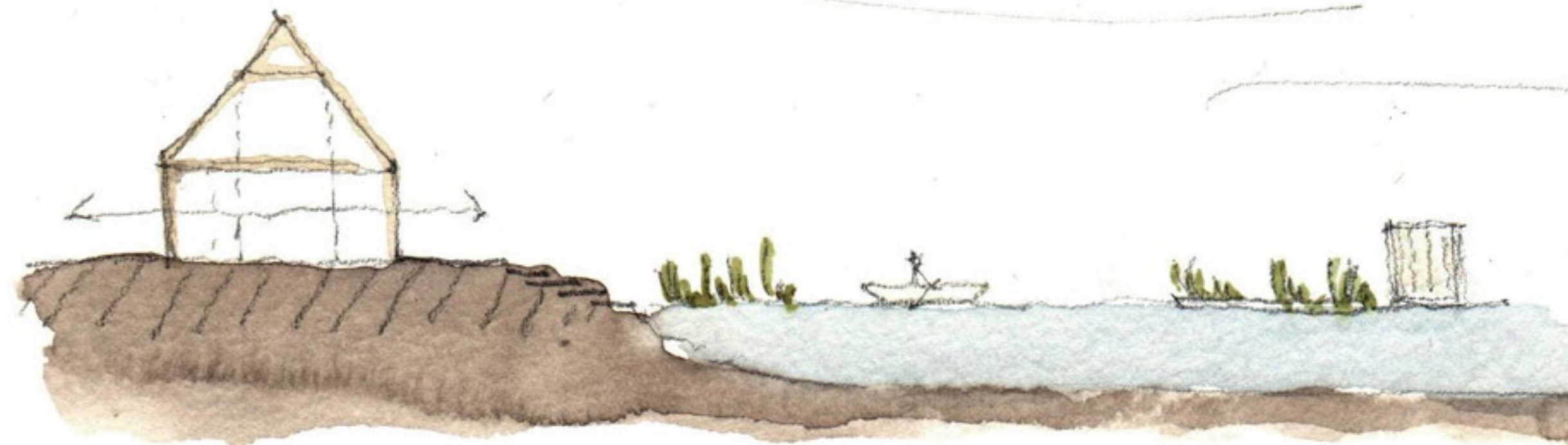
A fa épületrész nyitottságát, transzparensnek ható jellegét fa bordás függönyfal rendszer biztosítja, tömör homlokzati részek csak a magok vonalában vannak az északi oldalon, a tó felől pedig lécezett árnyékolók.

A vasbeton épületrész burkolata finombeton lapokból a régi deszkázott malmok képét szándékozik tükrözni, nyitásai a csak egy-két helyen vannak, ahol azt a belső tér megköveteli.

Zárt világ, ami befelé kommunikál, nyitásai is ilyen jellegűek, ahogy anno a sűrűn deszkázott malmok résein beszűrődő fényben úszó lisztpor, itt a szemlélet, a gondolat, a nevelő szándék, ami a belső világban kavarg.

2. VÍZHÁZ

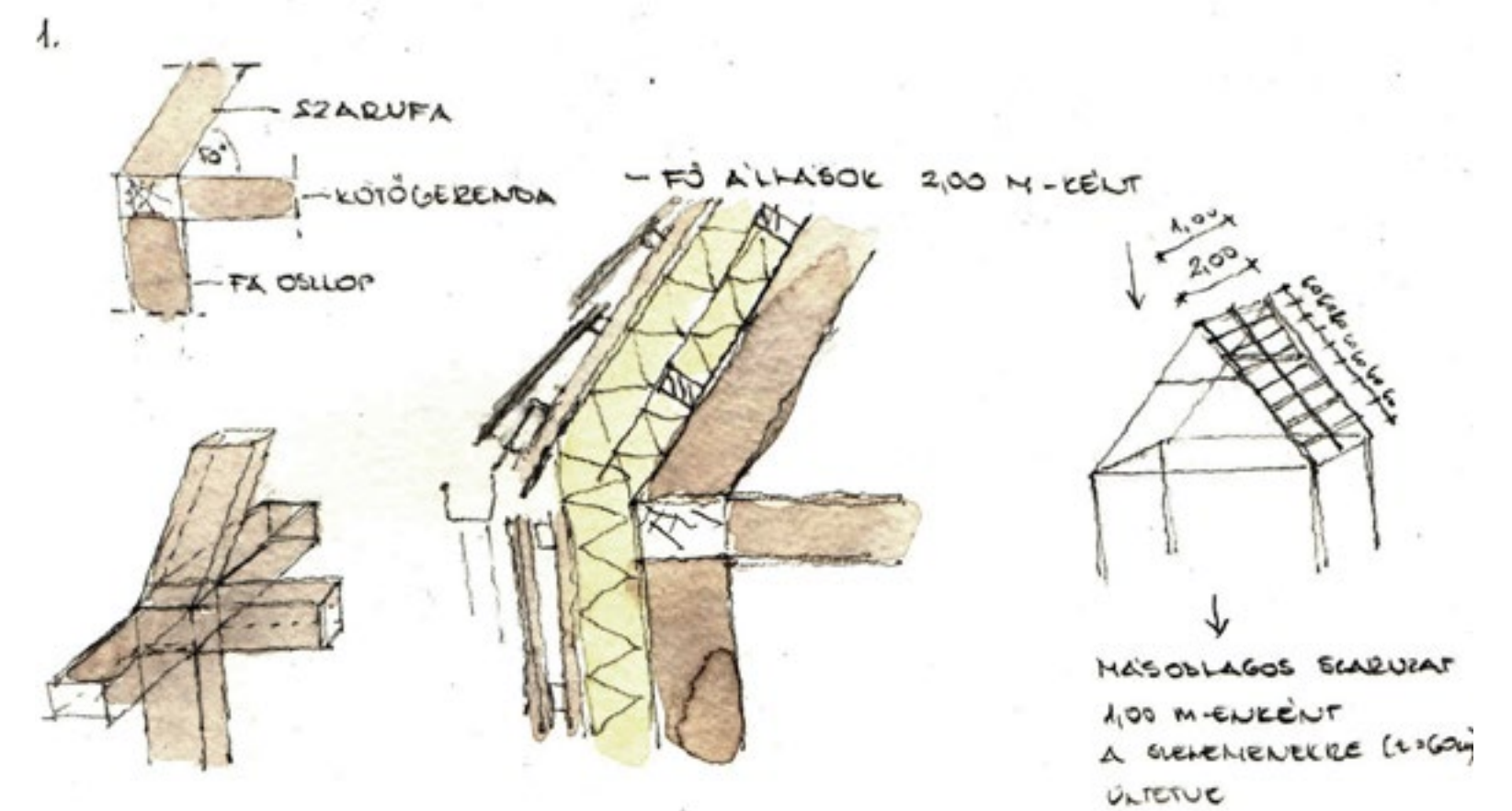
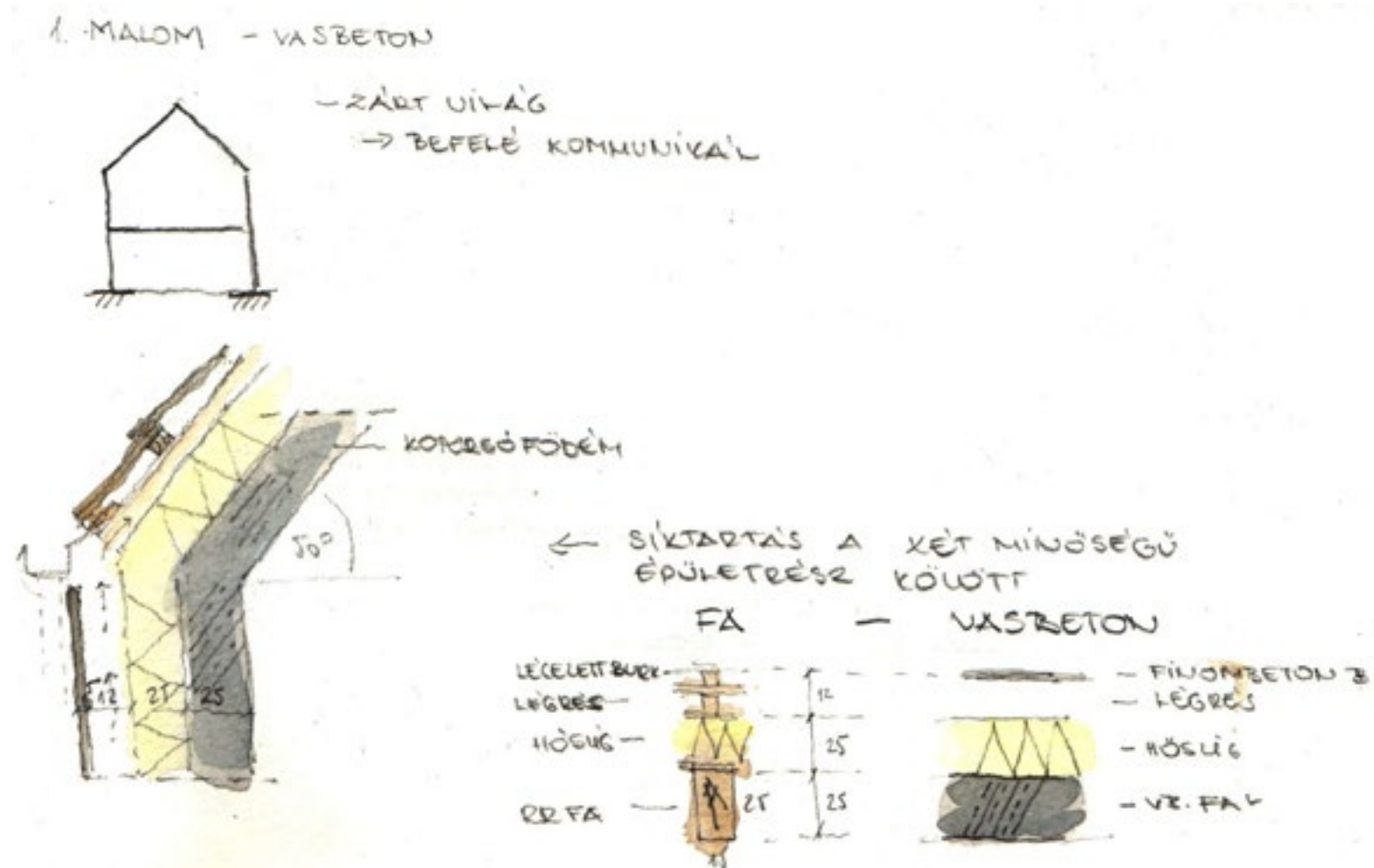
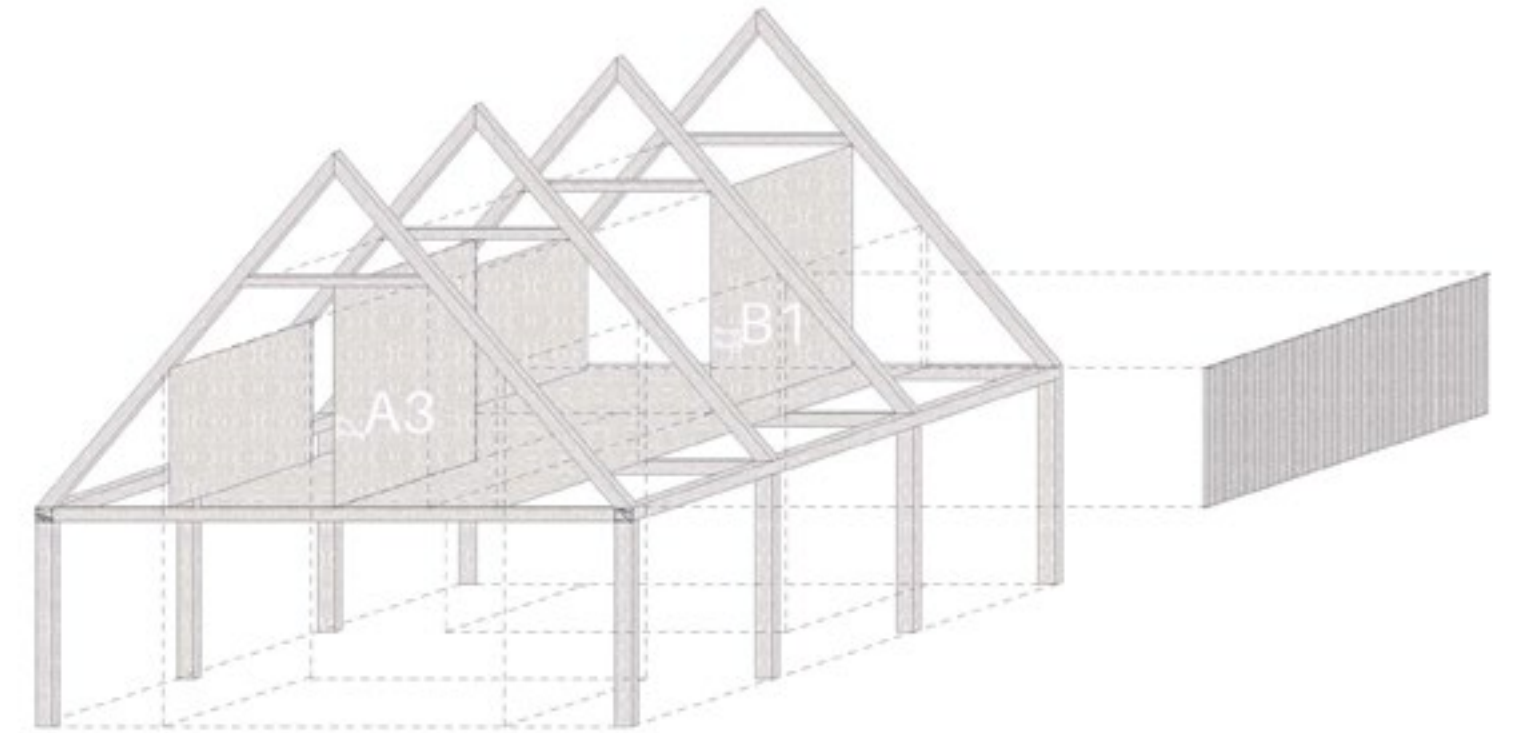
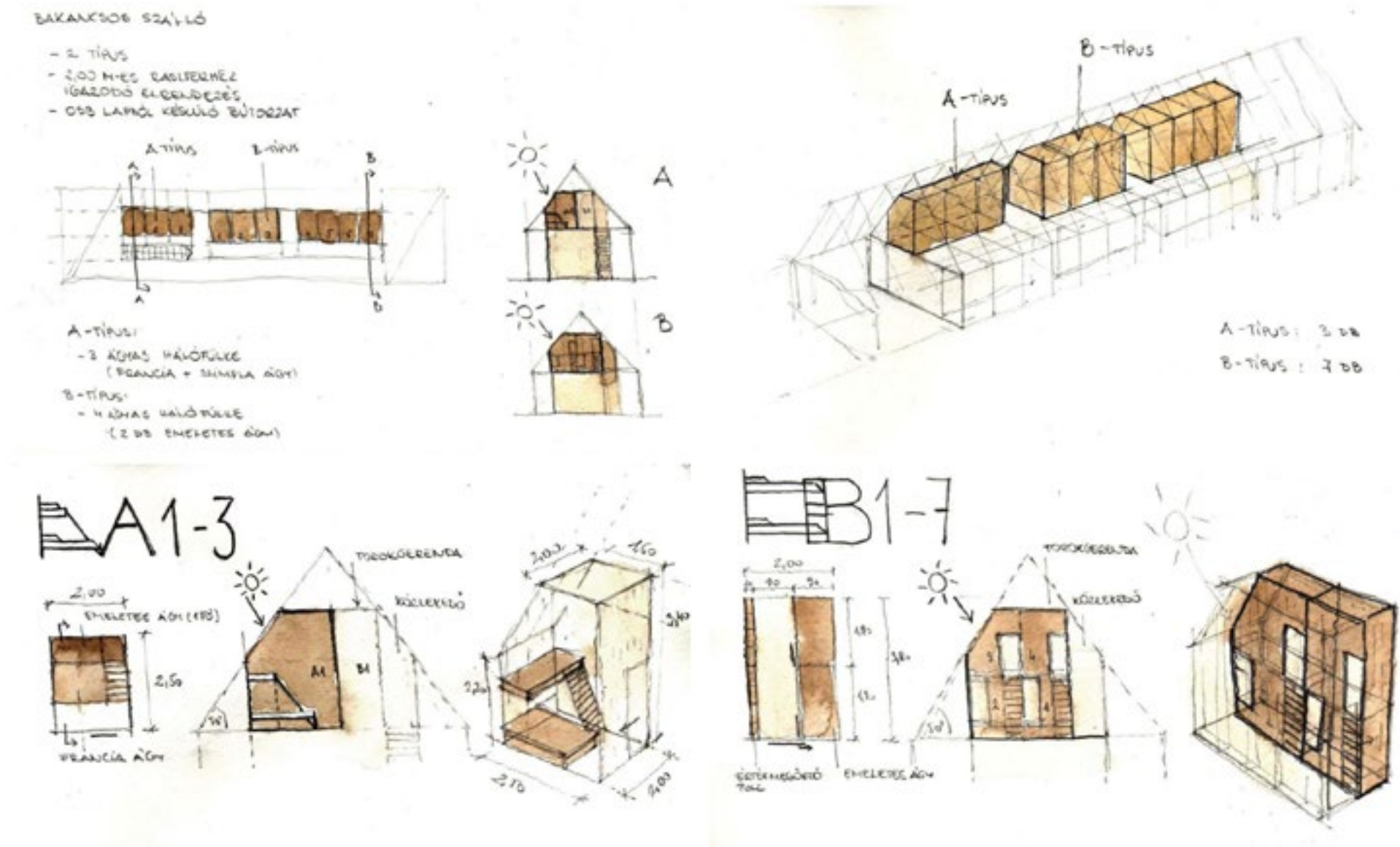

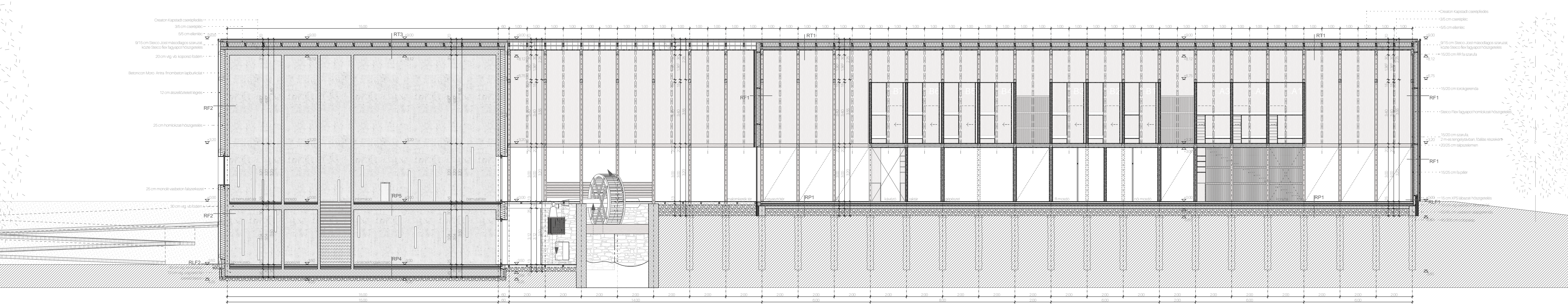
SZERKEZET

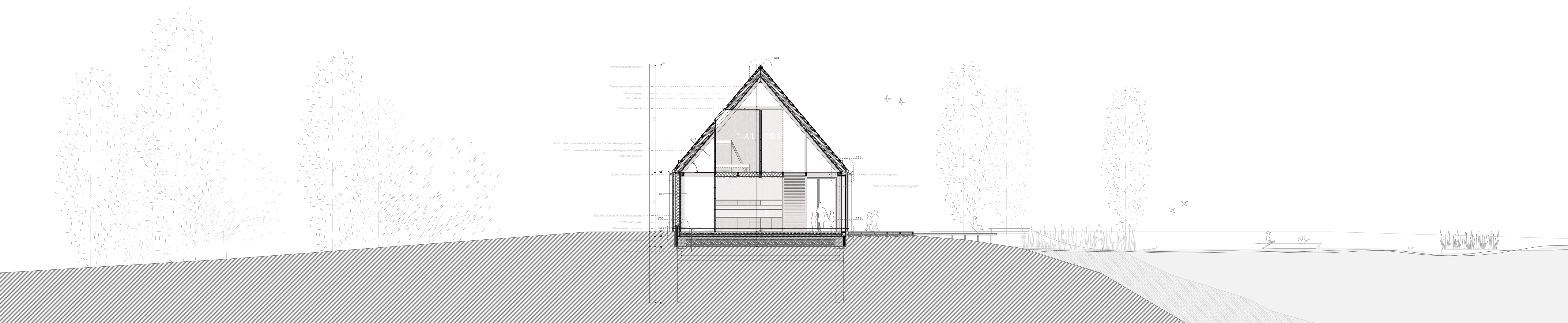
Az épület kettőssége, az hogy fából és vasbeton részegység-ből áll a szerkezetek megválasztásánál is fontos szempont. A szállás és kávézó épület torokgerendás szerkezetű 2 méteres főállásokkal, mely szervezi a belső tereket is.

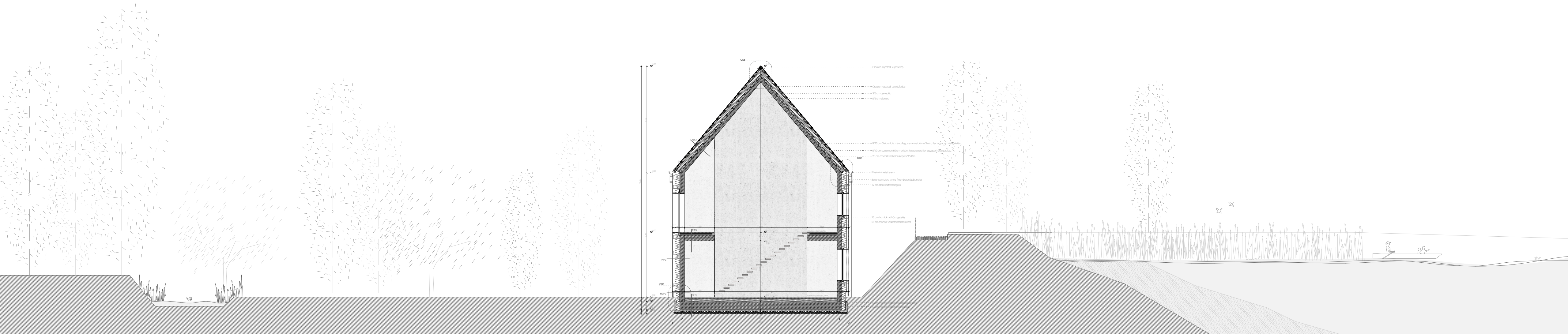
A földszinten található kávézót, melegítő konyhát, közösségi teret és a hozzá kapcsolódó kiszolgáló tereket úszó dobozok-ként helyeztem el. A tetőtérben lévő hálótér is ehhez a 2 mé-teres raszterhez, valamint a földszinti dobozok kontúrjához iga-zodnak.

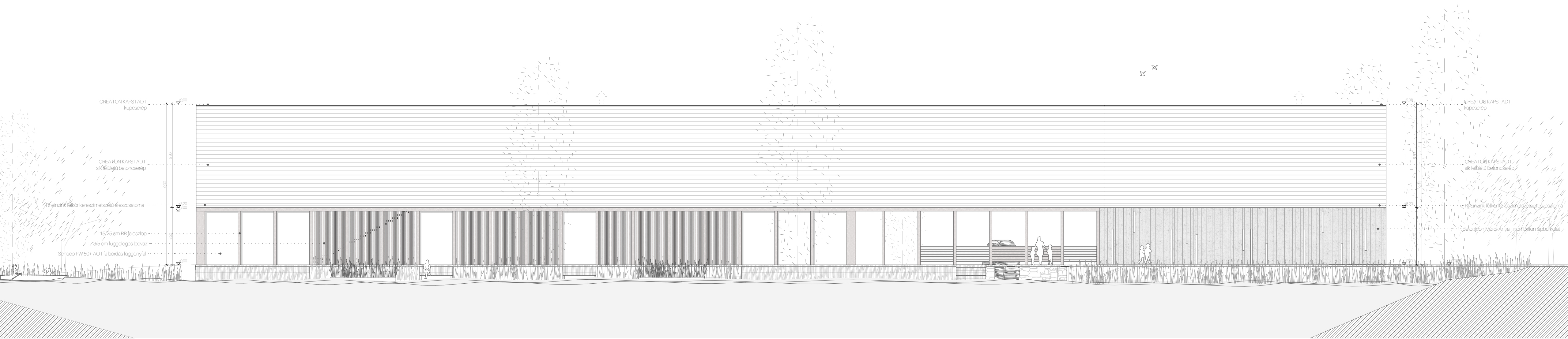
A tetőszerkezetet szelemenekre ültetett méterenként elhelye-zett másodlagos szaruzat tartja. Ez a tetőszerkezet fut tovább a vasbeton épületrész koporsófödémére is, keretet adva a két egységnek.

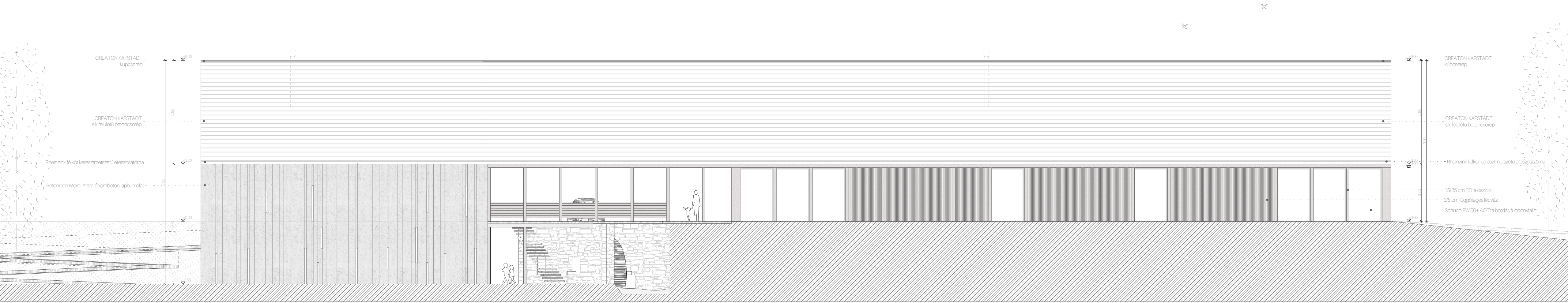

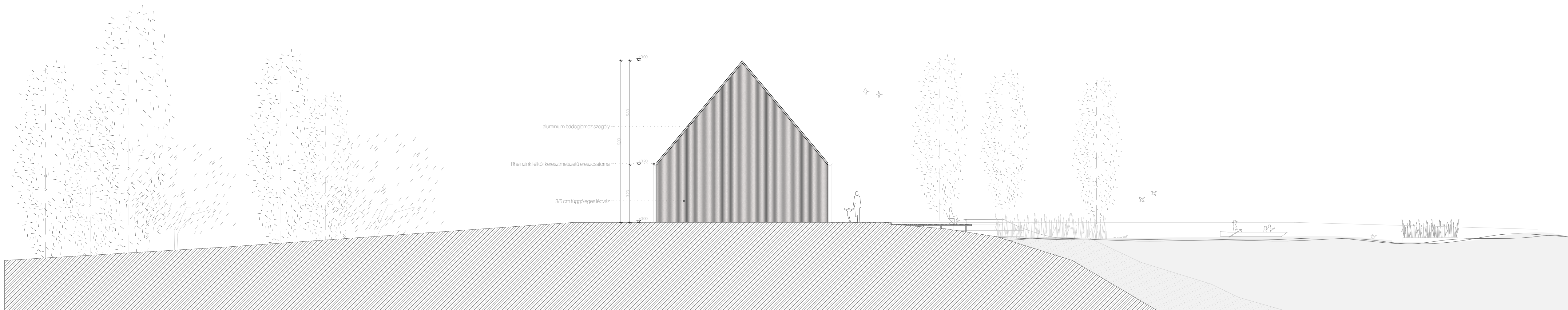

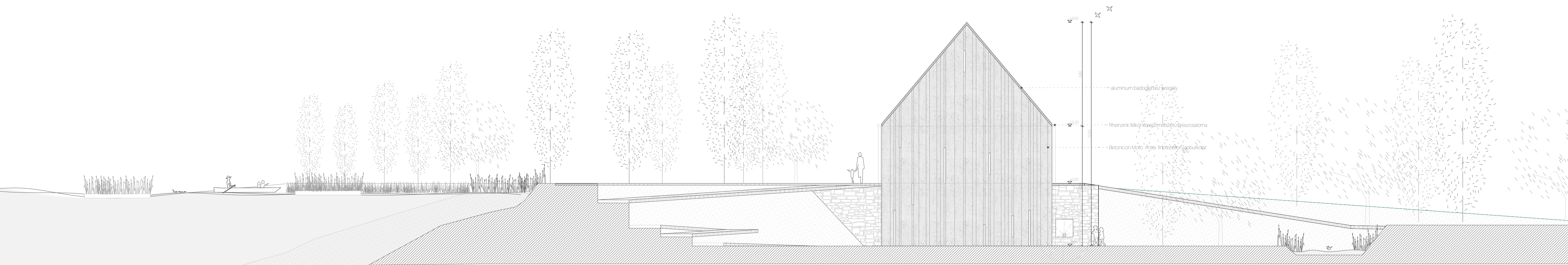

Az Öregtő malma

aluminium bádoglátható szerelő
Rhein-zink felkötő keresztmetszű ereszcsonna
Betonicon Mono Antra finiszbetonlapburkolat

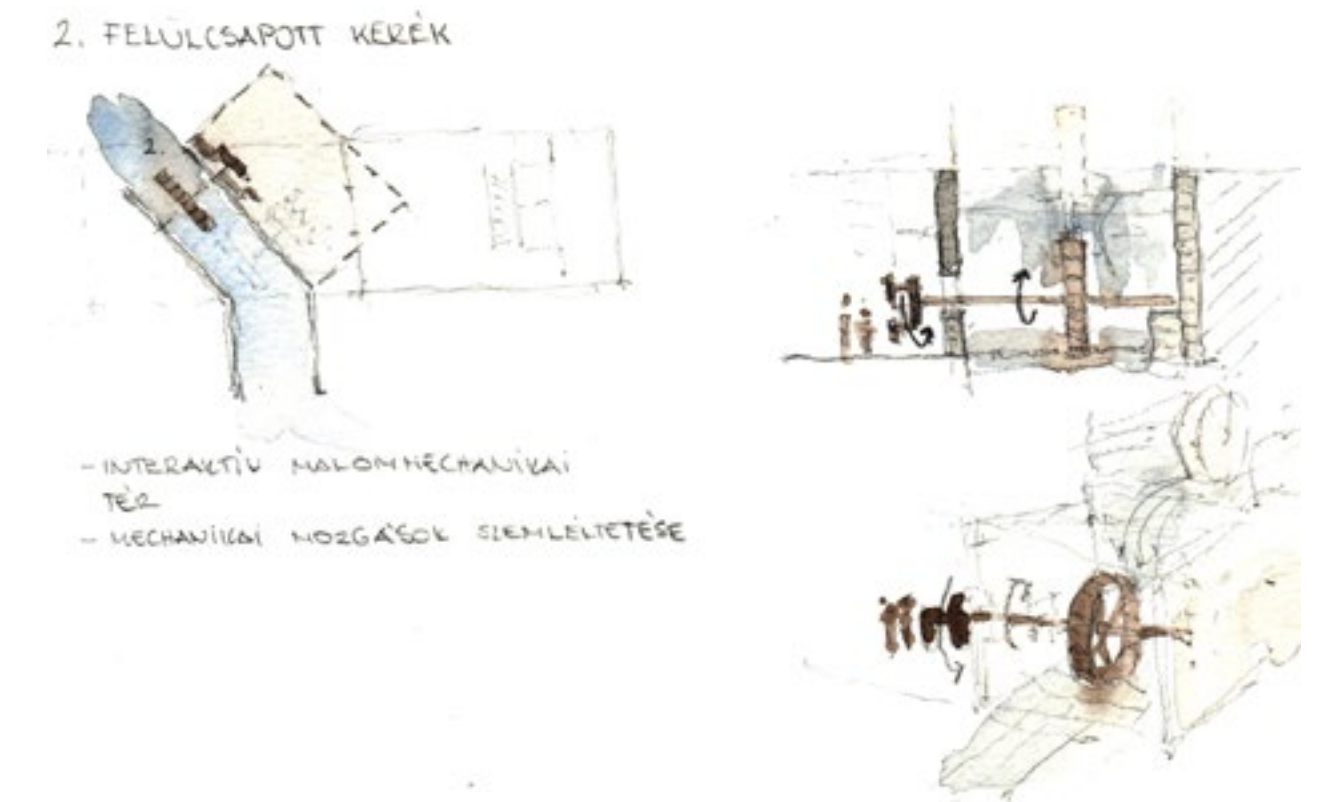
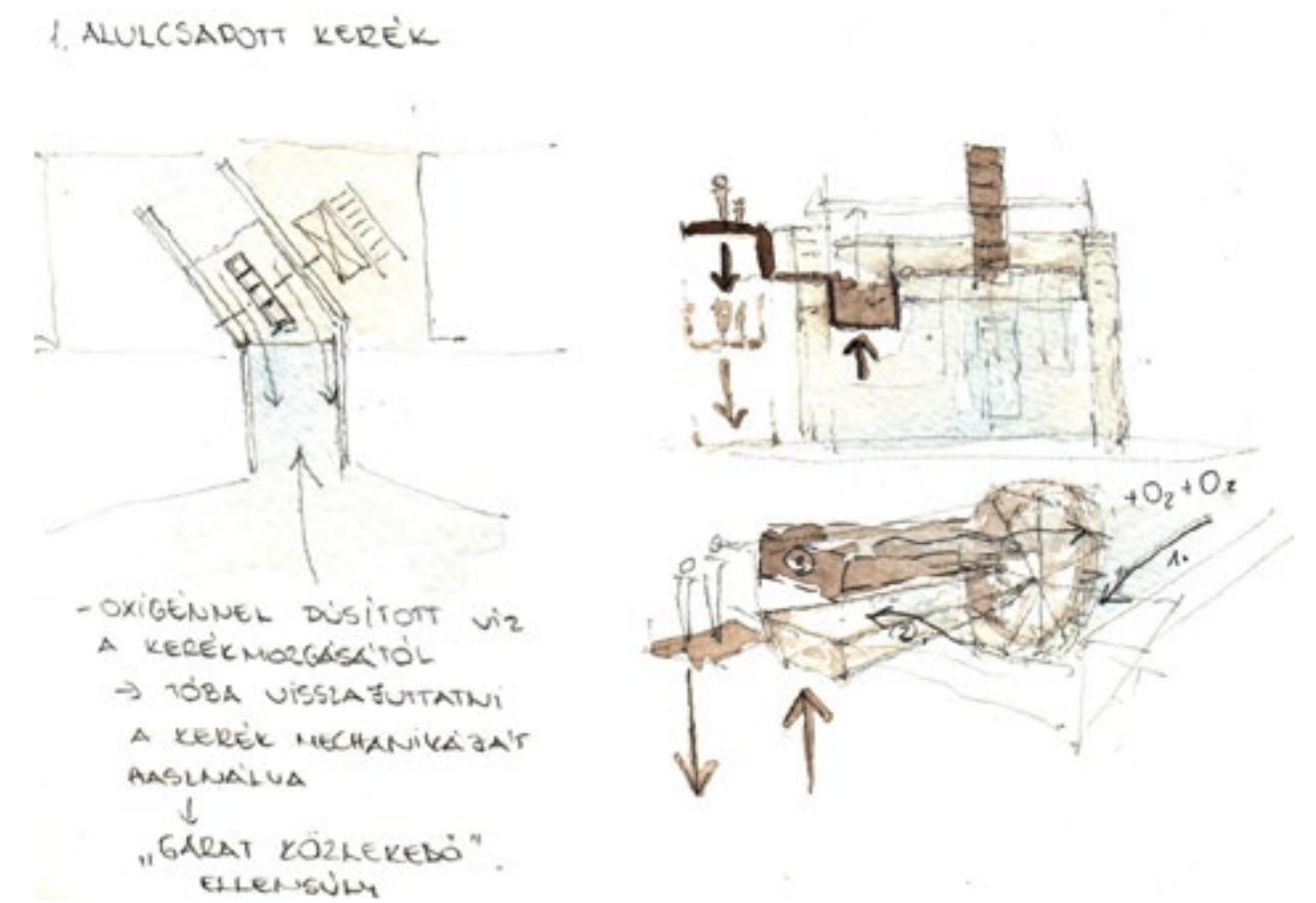
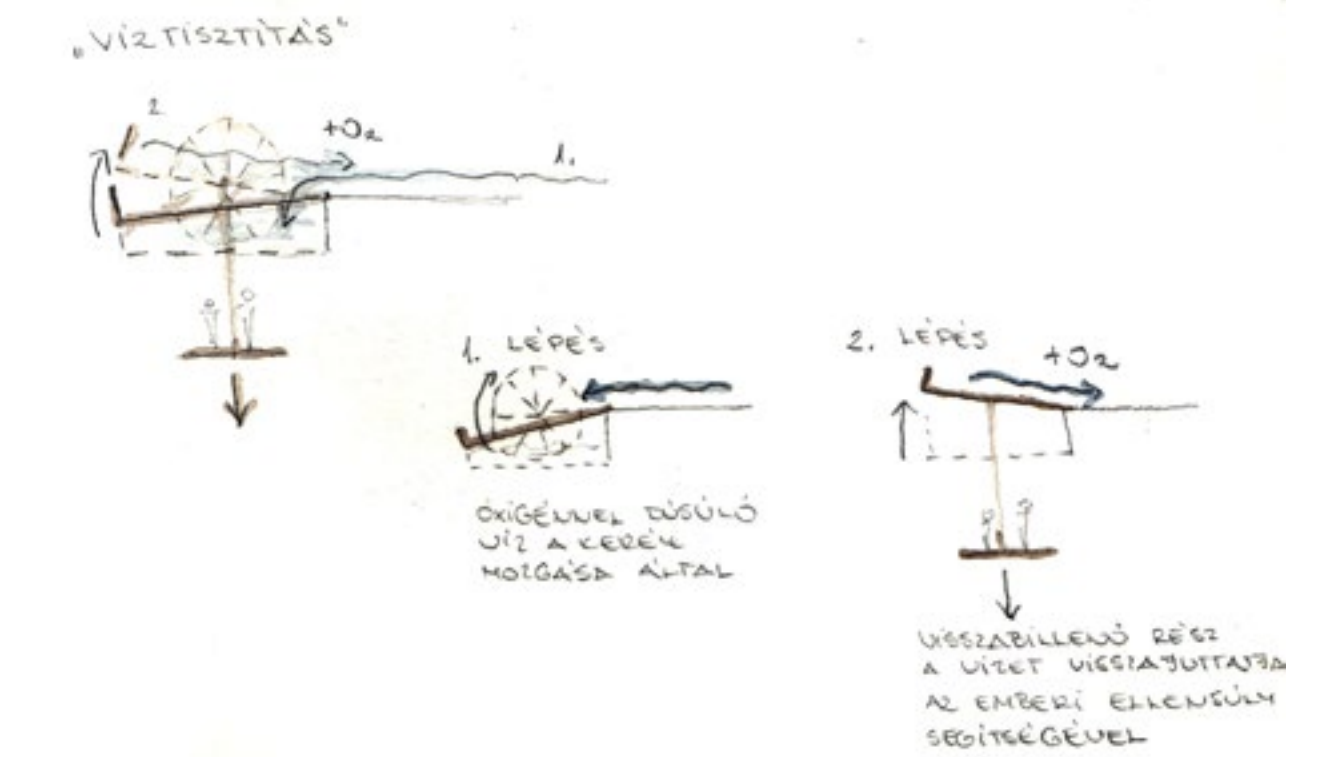
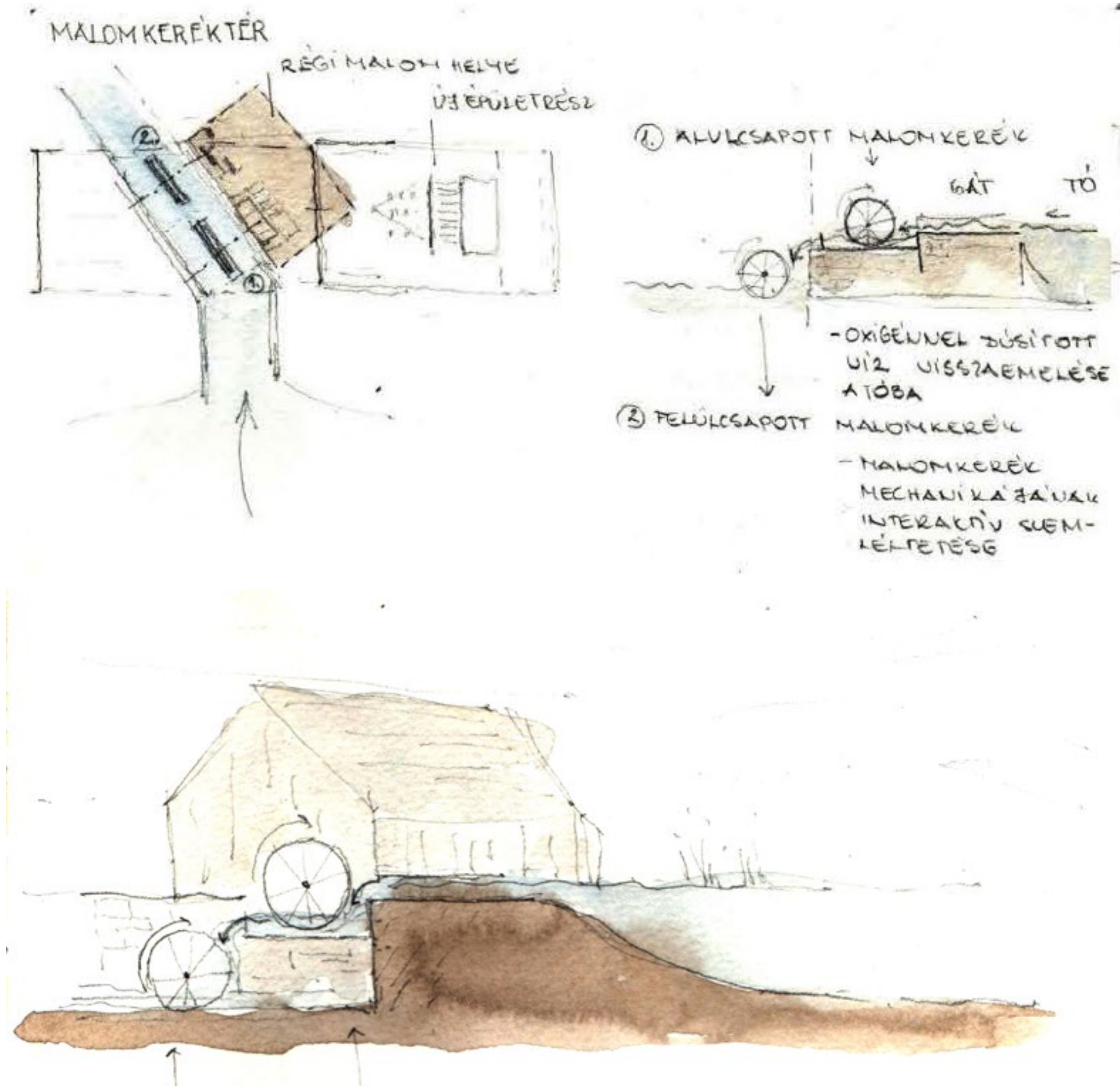
GARAT - MALOMKERÉK TÉR

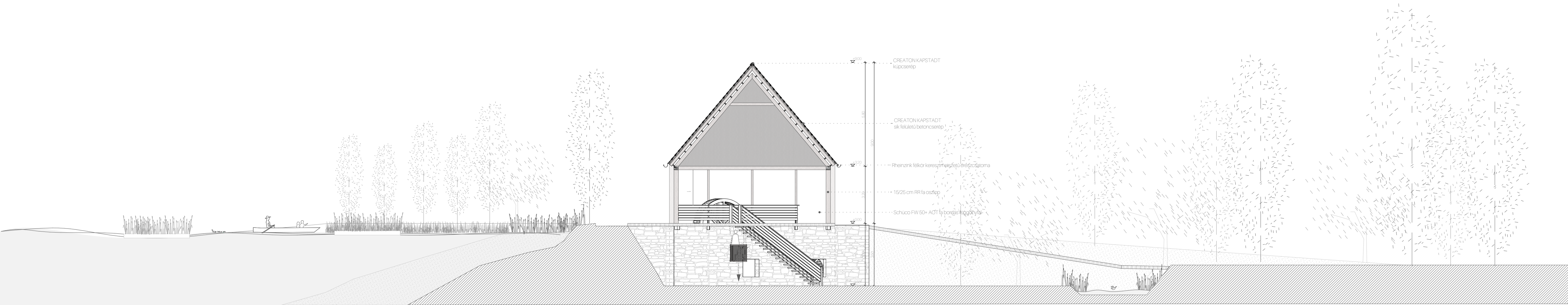
A két tömeg közt húzódó fedett-nyitott malomgát tér pedig fogadó- és fogyasztótérként, valamint a malomkerék mechanizmusát szemléltető interaktív térként jelenik meg.

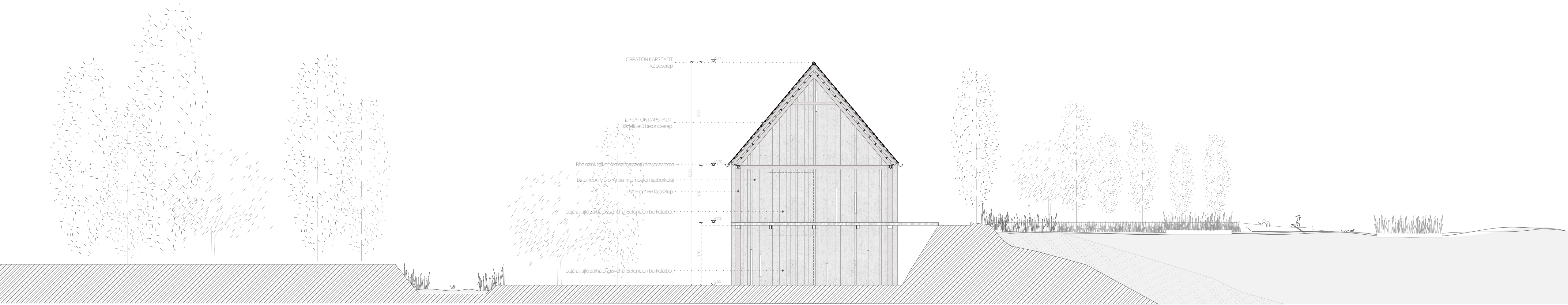
A régi malom kerékpárja más szerepben, de újra működni fog. Az egyik alulcsapott kerékként a víz oxigénnel való dúsítását végzi, ami az idelátogatókat bevonva juttatja vissza a vizet a tóba, egy a kerékhez kapcsolódó felvonóval.

Ahogy az emberek használatba veszik a súlyuktól lassan süllyedő felvonót, úgy emelkedik meg a vízgyűjtő és emeli vissza a tóba a vizet.

A másik kerék felülcsapott kerékként tengelykapcsolásokkal a régi malom kontúrában lévő térben a kerék mechanikáját szemlélteti.

ZÁRÓGONDOLAT

A magyar ember a lisztelő-örlö malmot szent és kiváltságos helynek tartotta. Nem csak a puritán tisztelet, hanem törvényei és egyházi morálja készítette erre.

A kenyér és Istenség fogalma összefonódott az erkölcsi felfogásban, és különös tisztelet fordult a malmok, mint a kenyér elkészítésének helye, egyszersmind az „élet forrása” felé, aminek alapját a víz hasznosításából létrejövő energia szolgálta.

„Mink már összetanultunk” – mondta az öreg, de a fiúk emögött azt is érezték, hogy ők nem csak tanultak, de tudnak is! Nem csak néznek, de látnak is, nemcsak hallanak, de értenek is, nem csak tapintanak, de fognak is, és egész kibontakozó személyiségük tele van a valóság és a természet szeretetével.

Fekete István: Tüskevár

Visszafele forgó kerék...

Gondolatörő, szemléletet formáló, nevelő szándékú épület, aminek célja szorgalmazni a természet védelmét, ami létfontosságú feladat a mai világban minden ember számára.

Víz, a legfontosabb természet adta kincsünk, malom a tóért, malom a vízért, malom az életért...